

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ
Μ. Σ. ΒΑΛΛΗΣ & Δ. Π. ΑΛΒΑΝΟΣ

ΧΑΡΑΥΓΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ:ΓΡΑΦΕΙΑ
ΠΑΡΑ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ "ΣΑΛΠΙΓΓΟΣ",
ΜΥΤΙΛΗΝΗΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
(ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ)ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
"ΧΑΡΑΥΓΗΝ",
ΜΥΤΙΛΗΝΗΝ

ΧΙΛΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Η ΜΟΣΤΡΑ

Εἰς τὰς ἡμέρας μας δὲν γίνεται πλέον ἡ μόστρα εἰς τὸ χωρίον Χαλκίδος τῆς Χίου. Πρὸ ὀλίγων ὅμως ἐτῶν — καὶ πρὸ δέκα πέντε ἀκόμη — ἐγένετο τὴν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, ὅπως πάντοτε κατὰ πατροπαράδοτον συνήθειαν. Ἐπέσφράγιζε δὲ κατ' ἔτος ἡ μόστρα τὴν εὐθυμίαν τῶν ἀπόκρεων καὶ συνεκέντρωνε τὴν ἡμέραν ἐκείνην τοὺς χωρικοὺς ὅλους εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου καὶ ἐκίνει τοὺς πάντας εἰς γέλωτα ἀκράτητον.

Τί ἦτον ἦτον ὅμως ἡ μόστρα καὶ πῶς διεξήγετο;

Τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς οἱ νέοι τοῦ χωρίου συνήρχοντο εἰς τὸ ἐξωκλήσιον τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους — τὸ ἐξωκλήσιον κεῖται πρὸς νότον τοῦ χωρίου καὶ εἰς ἀπόστασιν ὀλίγην μόνον λεπτῶν ἀπ' αὐτοῦ, εἶναι δὲ σημερον σωρὸς ἐρειπίων, καταπεσὸν ἐκ τοῦ σεισμοῦ τοῦ 1881 —, διὰ νὰ ἀκρουασθοῦν τὴν λειτουργίαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν αὐτῆς ἐπέστρεφον εἰς τὸ χωρίον, ἐνῶ ἐπαιζοντο προπορευόμενα τὰ ἐγγύρια ὄργανα, καὶ ἐνῶ ἐχόρευον ὅλοι τὸν δετόν, ὅπως καλεῖται εἰς τὴν Χίον ὁ ἀλλαχοῦ καλούμενος σμικτὸς χορὸς.

Ἐνας δὲ ἀπὸ τοὺς νέους, συνήθως ὑψηλὸς καὶ μεγαλόσωμος, προεπορεύετο κρατῶν κλάδον ἀνθισμένης ἀμυγδαλιάς, στολισμένον μὲ πορτοκάλια καὶ μὲ χρωματιστὰ μαντήλια, ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐφοροῦσαν οἱ νέοι εἰς τὴν μέσην των ἐπάνω ὑπὸ τὸ ζωνάρι. Μικρὰ παιδία καὶ ἄλλοι περίεργοι τοὺς παρηκολούθουν. Ἡ συνοδεία, οὕτως ἔχουσα, διηυθύνετο πρὸς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου, τὸ κοινῶς καλούμενον λιθάδι, ὅπου κόσμος πολὺς ἦτο συνηθροισμένος καὶ τοὺς ἐπερίμενε.

Τότε ἕνας, ἡλικιωμένος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, γνωστός δὲ καὶ φημισμένος ὡς ἀστεῖος, ἀπὸ ἐκείνους ἐννοῶ, τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἀπλή παρουσίασις ἀρκεῖ πολλάκις νὰ διεγείρῃ τὴν θυμηδίαν τοῦ κοινοῦ, ἐστέκετο εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας, ἐνῶ τριγύρω του οἱ νέοι ἐσημάτιζον εὐρὺν κύκλον, καὶ διηύθυνε τὸν χορὸν. Οἱ μουσικοί, στεκόμενοι καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ μέσον, ἐπαιζον, οἱ δὲ ἀποτε-

λοῦντες τὸν κύκλον νέοι ἐχόρευον μὲ ζωηρότητα εὐνόητον.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ διευθύνων τὴν μόστραν ἔκαμνε ἀπροσδοκῆτως κίνησιν τινα ἢ χειρονομίαν, ἢ ἐλάμβανε στάσιν οἰανδήποτε, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε ἀμέσως ν' ἀιομιμηθοῦν οἱ ἀποτελοῦντες τὸν κύκλον τοῦ χοροῦ, οἱ ὅποιοι πλέον ἐστέκοντο, ἅμα ἤρχιζεν ἡ μόστρα, καὶ ἀδιακόπως ἠτένιζον πρὸς τὸν διευθύνοντα αὐτήν. Ἐκάθιζε δηλαδὴ ἢ ἔκαμπούριαζεν ἢ ἐστέκετο ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ποδὸς ἢ ἐγέλα ὡς ἠλίθιος ἢ ἔξευε τὴν πλάτην του ἢ ἔκαμνε μορφασμοὺς γελοίους. Πάραυτα ὅλοι οἱ χορεύοντες ὄφειλον νὰ τὸν μιμηθοῦν. Ἀλλέως ἐτιμωροῦντο μὲ ραβδισμοὺς, διότι ὁ διευθυντῆς τῆς μόστρας ἐκράτει καὶ ράβδον χονδρὴν διὰ νὰ φέρῃ εἰς συναίσθησιν τοὺς ἀδιαφοροῦντας.

Μερικοὶ ὅμως, θέλοντες νὰ διεγείρουν ἀκόμη περισσότερο τὸν γέλωτα, ἐπίτηδες δὲν ἐξετέλουν τὸ δοθὲν παράγγελμα. Καὶ τότε ὁ διευθυντῆς τῆς μόστρας ἐπροχώρει πρὸς αὐτοὺς διὰ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ. Ἐκεῖνοι ὅμως ἔφευγον. Ὁ διευθυντῆς τῆς μόστρας τοὺς κατεδίωκε τριγύρω τοῦ κύκλου καὶ ἐντὸς τῆς πλατείας νὰ τοὺς συλλάβῃ. Ἐκ τούτου παρήγετο γέλωσ καὶ θόρυβος πολλὰκις δαιμόνιος.

Ὁ γέλωσ δὲ καὶ ὁ θόρυβος ἐκορυφώνετο, ὁσάκις ὁ διευθυντῆς τῆς μόστρας ἐλάμβανε στάσιν παράδοξον ἢ ἐλευθεριάζουσαν κάπως. Καὶ τὴν στάσιν ταύτην, τὴν παράδοξον καὶ ἐλευθεριάζουσαν, ὅλοι, καὶ οἱ συμμετέχοντες τῆς μόστρας καὶ οἱ θεαταί, ἐπερίμεναν ἀνυπομόνως διὰ νὰ γελάσουν. Ἐπρεπε δὲ νὰ εἶνε πρωτότυπος κατὰ τὸ δυνατόν καὶ ἀπροσδόκητος καὶ ὁ διευθυντῆς τῆς μόστρας ὄφειλε κατ' ἔτος νὰ δείξῃ ἐπινοητικότητα διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ. Ἀκόμη περισσότερο ἐπιτυχῆς ἀπέβαιεν ἡ μόστρα, ἐὰν αἱ ἀπροσδόκητοι, αἱ πρωτότυποι καὶ ἐλευθεριάζουσαι στάσεις ἐπήρχοντο ἀλλεπάλληλοι καὶ πολλαί.

Ἀλλὰ δὲν ἐπεδοκιμάζοντο καὶ ἀπὸ ὅλους τὰ πρωτότυπα καὶ ἀπροσδόκητα παραγγέλματα, ἀν μάλιστα ἦσαν περισσότερο ἐλευθεριάζοντα ἀφ' ὅσον ἔπρεπε. Αἱ γυναῖκες ἰδίως διὰ τὰς τολμη-

ράς ταύτας στάσεις τοῦ διευθυντοῦ τῆς μόστρας δὲν ἀπέκρυπτον, ἐνῶ οἱ περισσότεροὶ ἐκάγχαζον θορυβωδῶς, τὸν ἀποτροπιασμόν των καὶ ἢ ἐκάλυπτον μὲ τὰς χεῖράς των τὸ πρόσωπον ἢ τὸ ἔστρεφον πρὸς τὰ ὀπίσω, νομίζουσαι ὅτι ἢ σεμνότης ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ τὰς διακρίνη, ἐπέβαλλεν εἰς αὐτὰς νὰ ἐκδηλώσουν οὕτω τὴν ἀποδοκιμασίαν των. Μερικαὶ μάλιστα καὶ δὲν κατώρθωναν νὰ κρύψουν τὴν ἀγανάκτησίν των καὶ τὴν ἐξεδήλωναν μὲ τὴν ἀπότομον ἀποχώρησίν των καὶ μὲ τὰς διαμαρτυρίας των, τὰς εἶτε συνεσταλμένας εἶτε καὶ τολμηράς. Ἀγανάκτησιν ἐξεδήλωνον ἐνίστε καὶ πατέρες, ἐνδιαφερόμενοι περὶ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τῶν θυγατέρων των, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παροῦσαι, καὶ γέροντες ἀποδοκιμάζοντες τῆς νεωτέρας γενεᾶς τοὺς ἐλευθεριασμοὺς τούτους. Ἄλλ' εἰς τοὺς περισσότερους ὑπερίσχυεν ὁ πόθος τοῦ γέλωτος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀκράτητοι ἐπεδίδοντο καὶ τὸν ὁποῖον ἐπέτρεπεν ἡ εὐθυμία, ἢ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἐπικρατήσῃ τὴν τελευταίαν ἐκείνην ἡμέραν τῶν ἀπόκρεων.

Ἐπῆρχον μάλιστα καὶ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ἠτένιζον πρὸς τὰς ἐλευθερίας τῆς μόστρας στάσεις μὲ ἀδιαφορίαν καὶ ἐγελοῦσαν ὡς νὰ ἦσαν

ἄνδρες καὶ χωρὶς νὰ δεῖξουν τὴν παραμικρὰν συστολήν. Τὰς τοιαύτας ὠνόμαζον εἰς τὸ Χαλκιδὸς ἀνδρογυναῖκας, γνωστὴ δὲ ἀνδρογυναῖκα ἦτο πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ἡ κυρὰ Καλή, ἢ εἰς ὅλους πασίγνωστος. Ἡ κυρὰ Καλή, ἃς λεχθῆ καὶ τοῦτο, ἐλευθερίαζε περὶ τὴν ἔκφρασιν καὶ ἐδέχετο μὲ ἀταραξίαν καὶ ἀπεκρίνετο ἀυσστόλως εἰς τοὺς τολμηροὺς ἀστεϊσμοὺς τῶν ἀνδρῶν, τῶν ἀνδρῶν μάλιστα ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι διὰ νὰ γελάσουν, τὴν ἐπείραζαν μὲ λόγους, τοὺς ὁποῖους εἰς ἄλλας γυναῖκας δὲν εἶχαν τὴν τόλμην νὰ εἰποῦν.

Σήμερον ἢ μόστρα, ἢ ὁποῖα διήρκει μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς Κυριακῆς, δὲν τελεῖται πλέον. Διατηρεῖται δ' ὅμως ἡ ἀνάμνησις περὶ αὐτῆς καὶ οἱ γεροντότεροι πολλὰ διηγοῦνται περὶ τοῦ μπάριπα Ξένου, ὁ ὁποῖος ὡς διευθυντῆς τῆς μόστρας (τελευταῖος ἴσως οὗτος) καθ' ἕκαστον ἔτος τὴν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς τοὺς ἔκαμνε νὰ γελοῦν.

Καὶ ἡ μνήμη τοῦ μπάριπα Ξένου ζῆ ἕως ὅτου διαλυθῆ καὶ αὕτη εἰς τὸν ὠκεανὸν τοῦ χρόνου.

Ἐν Χίῳ.

Π. Μ. Κοντογιάννης.

ΡΥΘΜΟΙ

1
 Ὁ θάνατος ὁ ἐπλήγῃσεν χωρὶς νὰ σὲ λυγίσῃ,
 Καὶ ἦταν γραφτό σου, ὦ δύστηνη μανούλα, νὰ σὲ στήσῃ
 Δίπλα στὰ μνήματα καθὼς τ' ὀλόρθο κυπαρίσσι.

2

Ἀδιάφορο τραβᾶς, ἐσύ, καὶ δὲ ῥωτᾶς κανένα,
 Νεράκι, ποῦ κατρακυλᾶς μὲ τόση ὀρμὴ ὄλο ἕνα·
 Ἄ! μάταιος ποῦ εἶναι ὁ ἄνθρωπος κι' ἄστοχος ἔμπρὸς σὲ σένα.

3

Γιοῦλι βαθύγνωμο, ὡσὰν θανάτου ἰδέα μὲ θλίβεις,
 Κι' ὅταν ἀκόμα μαραθῆς καὶ πρὸς τὸ χῶμα σκύβεις
 Μένει στὰ φύλλα σου ἢ εὐωδιά, σὰ μιὰ ψυχὴ νὰ κρύβῃς.

4

Τὰ δυὸ χρυσὰ χεράκια τῆς νεκρᾶ καὶ παγωμένα,
 Σὲ μιὰ κορδέλα κόκκινη τὰ ἔχουν σφιχτὰ δεμένα,
 Τὰ δυὸ χεράκια ποῦ ἀγαπῶ τὰ χιλιοφιλημένα.

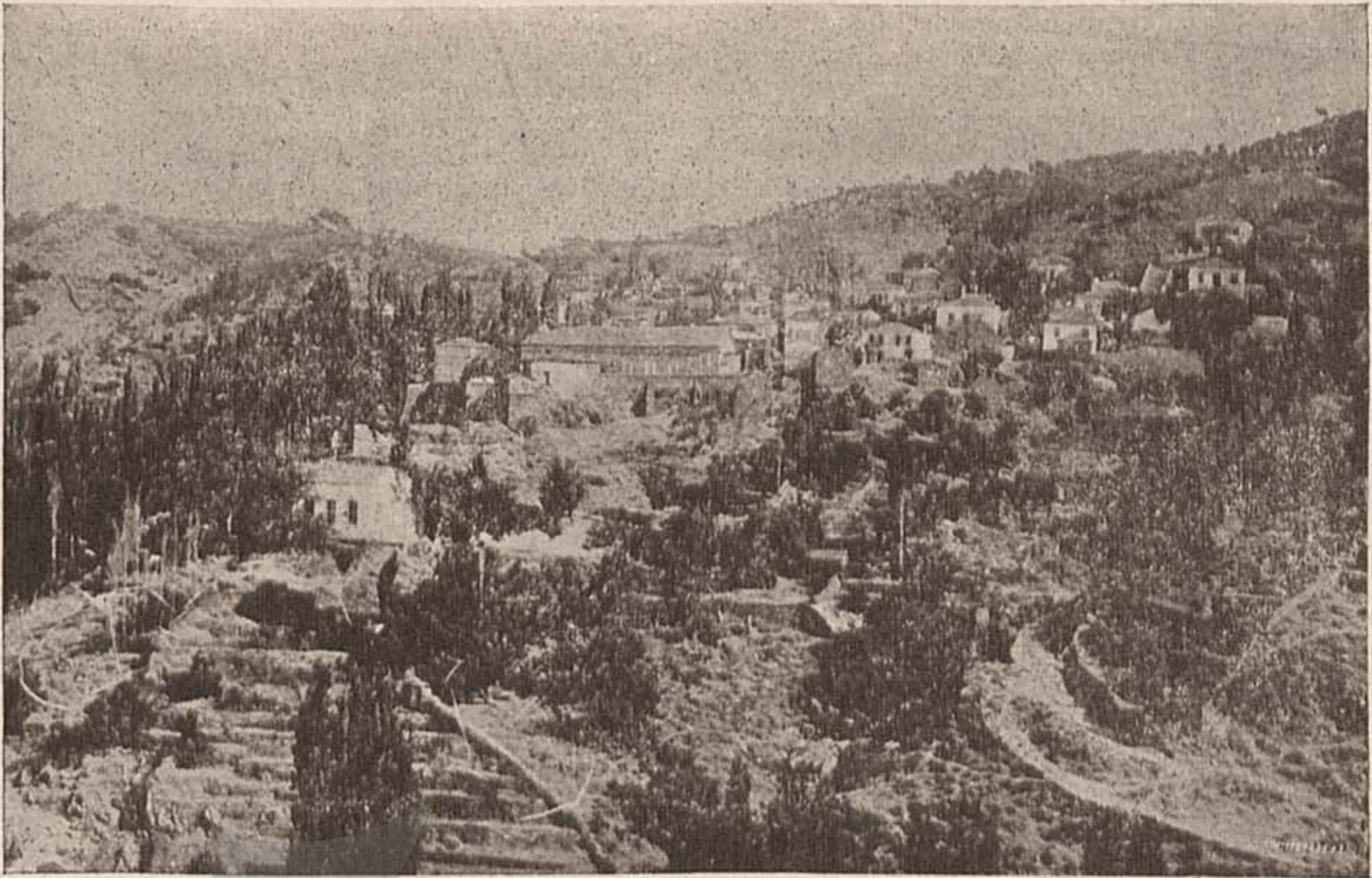
5

Ἐκεῖ ποῦ τὸ σκληρόκαρδο πλημμύρισεν ἀγκάθι,
 Ἀνθίζεις, ἀγριολούλουδο, στῆς ῥεμματιᾶς τὰ βάρθη
 Σὰ μιὰν ἐλπίδα πρόσκαιρη μέσα στὰ αἰώνια πάθη.

[Ἀθῆναι].

Δημοσθένης Δημακόπουλος.

ΧΩΡΙΑ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Τὸ Καμένο Χωριὸ (Μεγαλοχώρι) Πλωμαρίου.

Ο ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Μέσα στὸ μπακαλικάκι εἶχανε μαζευτῆ οἱ τακτικοί. Ὁ Σπιρούνης ὁ πεταλωτής, ἕνας ξανθὸς κιτρινιάρης, ποῦ δὲν εἶχε καιρὸ ποῦ ἀφέθηκε ἀπ' τὸ στρατὸ καὶ εἶχε ἔλθει στὸ χωριὸ μὲ πόζα ἀνθρώπου πολυγυρισμένου. Ἀλλὰ τὴν ἔπαθε εἰθὺς στὸ σκαμπίλι ὅταν ἔπαιξε μὲ τὸν Λύγκα. Ὁ Φαρσόλας ὁ γύφτος, γεμάτος ἀνδρας μὲ γένεια ἄγρια μαῦρα, ποῦ σκεπάζανε τὸ πρόσωπό του ἴσαμε τὰ μάτια. Εἶχε καὶ πάντα τὴ μύτη μαυρισμένη, καὶ χωρὶς νὰ ἔχη δουλιὰ. Ὁ Κουνέγας, τῆς μιμμῆς τῆς Λευτέρως ὁ ἀνδρας, ἕνα σκύδαλο τοῦ χωριοῦ καὶ κάτω ἀκόμα. Ἦτανε νὰ γεμίζη μὲ τὸ μεγάλο του ἀνάστημα τὸ μικρὸ μπακαλικὸ καὶ νὰ πληθαίνη κατὰ ἕναν καὶ τὸ μικρὸ χωριό. Ὁ Λύγκας, ἕνας ἐργαϊκὸς ψιρρός, μὲ μύτη μεγάλη κόκκινη καὶ μάτια, μικρὰ πονηρά, γεμάτα τσίμπλες. Εἶχε μιὰ γλώσσα, ποῦ ὅσο καὶ ἂν δὲν ἔλεγε γρήγορα καὶ καλὰ τὶς κουθέντες ποτὲ δὲν ἔπαυε ἀπὸ τοῦ νὰ λέη. Ὁ Τζιχτᾶς, ἕνας χονδρὸς φωνακλᾶς, ποῦ ἔκανε τὸν παληκαρᾶ. Καὶ ὁ Μπολάκας ἄεργος, ζητιάνος, ἢ πρῶην ζητιάνος στὶς πόλεις.

Αὐτὸς δὲν καθόταν παρὰ σπάνια μὲ τοὺς ἄλλους κοντά. Ἔμενε μόνος τὶς περισσότερες φορές, ἀδιάφορος, χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι προσέχει στὶς ὀμιλίες ἐκείνων, ποῦ ἦταν μέσα στὸ μπακαλικὸ, ἀλλὰ τὰ αὐτιά του, κάτι αὐτιά μεγάλα παράξενα μὲ νέους γύρους μέσα, σὰ νέα δοκιμὴ τοῦ πλάστη γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ κουνιόντανε κάποτε σὰν τοῦ γνωστοῦ ζώου, ὅμοια μὲ χωνιά καὶ σὰν ἀρπαχτικά τῶν λέξεων τέρατα, τὰ εἶχε γυρισμένα στὴν παρῆα, ποῦ μιλοῦσε.

Ἔτσι ἤξερε πολλῶν τὰ μυστικά, γιὰ τὸ ὅσο σιγὰ καὶ ἂν μιλοῦσαν αὐτὸς ἄκουγε καλὰ.

Τὰ δικά του μυστικά δὲν τὰ ἤξερε κανεὶς. Οὔτε ἕνας βρισκότανε νὰ ξέρη πῶς ὁ Μπολάκας ζῆ. Ἐτρωγε, ἔπινε καὶ δὲν χρωστοῦσε. Πλήρωνε πάντα καὶ δὲν δούλευε. Χωράφια δὲν εἶχε, οὔτε ἀμπέλια, οὔτε ἐληές, οὔτε πρόβατα, γίδες, γελᾶδες. Πῶς ζοῦσε; Λέγανε ὅτι κάποιον πλούσιον εἶχε ληστεύσει σὲ μιὰ πόλη, ποῦ γύριζε μὲ τὸ κομμένο λίγο χέρι του, τυλιγμένο σὰν ἀγαπητὸ παιδάκι, χαϊδεμένο. Καὶ κανεὶς δὲν ἤξερε, ἢ δὲν θυμόταν πῶς εἶχε σακατέψει τὸ χέρι του καὶ

οὔτε αὐτὸς ἅμα τὸν ρωτοῦσαν ἔλεγε. Ἀπαντοῦσε μόνο :

— Ἄσ'τα! περασμένα!

Ἄλλοι πάλι ἔλεγαν ὅτι εἶχε βρεῖ θησαυρὸ κα-
θὼς ἔφκιανε τὴν παλιοκαλύβα του, ἢ στὸ περι-
βολάκι του ὅταν ἐσκάλιζε, ἢ ἔσκαφτε, κούτσα,
κούτσα, γιὰ νὰ φυτεύση τὰ σκόρδα καὶ τὰ κρε-
μύδια του...

Ὅλα αὐτὰ ὁ Μπολάκας τὰ ἤξευρε, ἀλλὰ πεν-
τάρα δὲν ἔδινε, τοὺς ἄφινε νὰ λένε. Αὐτὸ τὸ
ἀπόγευμα εἶχε καθήσει κοντὰ σ' ἓνα τσουβάλι ρε-
βίδια, ποῦ κάποτε ἔδαζε καὶ ἓνα στὸ στόμα του,
καὶ φαινότανε νὰ κυτᾶζῃ ἔξω. Ἀλλὰ τὸ αὐτὶ
του σὰν τρομερὸ χωνὶ ἦτανε στραμμένο στὴν
παρέα, ποῦ ἔπαιζε χαρτιὰ καὶ μιλοῦσε.

Μιλοῦσε ὁ Λύγκας ὁ λυγδιάρης, καθὼς τὸν
λέγανε:

— Ἀξαφνα γλιέπω τὸ Σώτη τοῦ Καραούλη
τὸ γυιὸ πάνω στὸ χοό, νὰ τὸν παατᾶ στὴ μέση
καὶ νὰ τοῦ δίνῃ σιὰ πόδια!... Κυτᾶζω νὰ τὸν
διῶ... Δέν τονε γλιέπω νὰ σταθῇ, οὔτε στὸ
ξεοπόταμο, οὔτε πίσω στὶς φάχτες!... Τοῦδινε,
μάτια μου, κατὰ ἴσα πάνω... στὶς λυγαῖές! —
Κάτι λάκκο ἔχει ἢ φάβα! λέω μέσα μου, γιὰ νὰ
παένη ἔτσι τεχᾶτος!... Καὶ τὸν πέενω ἀπὸ
κοντὰ!... Χώνεται στὲς λυγαῖές, χάνεται ἀπ'
τὲς λυγαῖές!... Πάω ἀγάλια, ἀγάλια!... Ο-
που νὰ καὶ σοῦ τὸν τσακόνω νὰ γλυκοκουδεν-
τιάζει μὲ ποιά;... Ἄ;...

Ξέρονμε καὶ μεῖς;...

— Ἄμ' τί ξέετε;

— Μὲ καμμιά παντρεμμένη!... εἶπε ἡ φωνὴ
τοῦ Κουνάγα θριαμβευτικά.

— Ὅχι μπέ!... Μὲ τὴν κόη τοῦ Τουλουμ-
πάη!...

— Τί μοῦ λές μωρέ!...

— Βρὲ τὸν κατέργαρη...

— Τῆς ἐπιπίλιζε, ποῦ λίετε, τὸ μυαλὸ μὲ τὰ
λογάκια του καὶ τὸ τινάκι καθότανε καὶ ἄκουε
σὰν ὀνίθι, ποῦ διψᾶ ἀπὸ κοκόγι!...

— Βρὲ τὸν μαγκούφαρο!...

— Τυχερὸς ὁ Καραούλης!...

— Τί;...

— Σώπα καὶ νὰ τος!...

Στὴν πόρτα φάνηκε ἓνας ψηλὸς, ἀδύνατος
ἄνδρας μὲ μαῦρα στριμμένα μουστάκια καὶ μά-
τια διαπεραστικά. Ἐρριξε μιὰ ματιὰ μέσα. Εἶδε
τὴν παρέα, τὸν Μπολάκα καὶ βγῆκε πάλι ἔξω,
ὅπου ἀκούσθηκε νὰ χτυπᾶ ἓνα τραπέζι δυνατὰ.

— Ἐνα κρασί; ρώτησε ὁ μπακάλης προ-
βάλλοντας.

— Ναί! εἶπε ὁ Καραούλης χωρὶς νὰ τὸν κυτ-
τάξῃ. Ἐδλεπε πέρα ἓνα κοπάδι πρόβατα. ποῦ
ἐρχότανε μὲ χιλιάδες κωδωνισμοὺς, μὲ ἀρμονίες
κωδωνισμῶν, ποῦ ὑψώνονταν σὰν ὕμνος θριαμ-
βου τῆς ποιμενικῆς ζωῆς.

Ὁ Μπολάκας βγῆκε ἔξω. Εἶχε ἀκούσει ἀρκετὰ.

— Ἐδῶ κάθεσαι; εἶπε στὸν Καραούλη.

— Ἄμ' ποῦ θὲς νὰ κάθουμαι;

Ὁ Μπολάκας κύτταξε καὶ αὐτὸς τὸ κοπάδι.
ποῦ πλησίαζε, ἔπειτα στράφηκε στὸν Καραούλη.

— Κάτι θὰ σοῦλεγα!

— Ἐμένα;

— Ἐσένα!

Καὶ ὁ Μπολάκας πλησίασε καὶ τοῦ εἶπε σιγά:

— Ὁ γιὸς σου τὰ ψήνει μὲ τὴν κόρη τοῦ
Τουλουμπάρη.

— Τί λές μωρέ!...

— Ναί... μὰ τὴν Παναγιά!

— Καὶ ποῦ τῶμαθες σύ;

— Ἐγώ;... Ἀκούω!

Ὁ Καραούλης κύτταξε τὰ μεγάλα παράξενα
αὐτιά τοῦ Μπολάκα καὶ πίστευσε.

— Γιὰ πές μου!

— Ἐ τί νὰ σοῦ πῶ! Τοὺς τσάκωσαν ποῦ
τάψηναν. Ἡ καλίτσα τὰ θέλει τὰ γερά!... Ἄν-
τε, ἄντε!...

Σώπασε, ἔκλεισε τὸ στόμα του σφιχτὰ καὶ κύ-
ταξε μὲ ὀλάνοιχτα πολὺ μάτια ἰὸν Καραούλη.
Αὐτὸς πειράχθηκε.

— Μωρὲ Μπολάκα, μὴ νομίζεις ὅτι μούκανες
καλὸ αὐτὸ ποῦ μούπες; Ὅχι, μὰ τὸν Θεό! Δὲν
ἤθελα, ὅσο φτωχὸς κι' ἂν εἶμαι, νὰ μπλέξῃ μ' αὐ-
τοὺς τοὺς ἀνθρώπους!... Δὲν λέγω ὅτι εἶνε κα-
κοί!... μὰ, δὲν ἤθελα μὲ πλούσιους, ἐπιτέλους!...
Κάλλιο ἓνα φτωχὸ κορίτσι καί...

Ἦθελε νὰ πῇ καὶ ἄλλα καὶ ἐπειδὴ θὰ ἔλεγε,
ἂν ἐξακολουθοῦσε τὴν ὁμιλία του, καὶ θὰ πρόσ-
βαλε τὴν οἰκογένεια τῆς κόρης, ποῦ ἀγαποῦσε
ὁ γιὸς του, σώπασε καὶ σηκώθηκε.

— Νὰ τὴν πεντάρα! εἶπε δυνατὰ καὶ ἔρριψε
μιὰ πεντάρα στὸ τραπέζι.

— Γειά σου! εἶπε στὸν Μπολάκα, ποῦ ἔκανε
πῶς κυτᾶζει ἄλλοῦ μὲ καμπουριασμένο τὸ ἀθλη-
τικὸ κορμί του καὶ τὸ αὐτὶ του σὰ στόμιο τρομ-
πονιοῦ στραμμένο στὸν Καραούλη.

Καὶ ὁ Καραούλης ἔφυγε.

Βουβὰ ἐρχόταν ὁ θόρυβος τῶν κουδουნიῶν
καὶ ὅσο πήγαινε χανόταν. Ὁ Μπολάκας κύταζε
τὸν Καραούλη, ποῦ μακρινόταν.

Τὰ αὐτιά του κουνήθηκαν.

— Μωρέ! Κάνει πῶς τοῦ ξυνοφαίνεται! Ὁ
ἐρίφης!... Ἐ, ἔ, ἔ!... καὶ ἂν τὸ μάθη ὁ κύρ
Μανώλης!...

* * *

Ὁ Καραούλης προχωροῦσε στὸ σπῖτι του σκε-
πτικός. Στὸ νοῦ του γύριζε, τώρα, ἓνα ὄνειρο,
ποῦ εἶχε δεῖ κοντὰ τὰ ξημερώματα, καὶ ποῦ τὸν
εἶχε ταράξει πολὺ. Εἶχε δεῖ ὅτι βρισκόταν στὴν
παραλία. Κάτι ψάρια μεγάλα, τῆς θάλασσας θη-
ρία χτυπημένα ἀπὸ ἀγνώστους μὲ τὸ μαχαῖρι
καρφωμένο πάνω στὸ σῶμα τους ἴσαμε τὴ λαβή,
εἶχανε βγῆ στὸν ἀφρὸ καὶ σχεδὸν πετοῦσαν στὸν
ἀέρα!... Ἐνα μεγάλο πολὺ σὰν καράβι δίχως
κατάρτια πῆγε κοντὰ στὰ βράχια καὶ ἄρχισε νὰ
ψυχομαχᾶ καὶ ὅλη ἡ θάλασσα, μ' αὐτὸ, ἔδραζε!...
Ὁ μάντις ὕπνος καὶ διευθυντῆς μαγικῶν πανο-
ραμάτων, ἄλλαξε τὴ σκηνὴ καὶ ἓνας δρόμος
σπαρμένος μὲ ἀνθρώπινα κορμιά παρουσιά-
σθηκε. Κάτω ἀπὸ ἓνα δένδρακι καμπουριασμένο
σὰ ραχητικὸ ἓνας ἄνθρωπος ψυχομαχοῦσε, ἄλ-
λοι κριμώνταν γιὰ πάντα μὲ ἀνοιχτὰ τὰ χέρια
καὶ πάνω τους, στὸ πρόσωπό τους τὸ κίτρινο
ἔπεφτε ὁ λαμπερὸς ἥλιος. Καὶ νὰ ὁ Σώτης!

Αὐτὸς περνοῦσε γιὰ νὰ φύγη σύροντας τὸ κουρασμένο του βῆμα... Ὁ Καραούλης τοῦ μίλησε, καὶ ὁ ὕπνος τοῦ τὸ ἐπέτρεψε, καθὼς μιλοῦνε κάποτε ἠθοποιοὶ καὶ θεαταὶ σὲ στιγμὴ παραστάσεως μεταξύ τους.

— Ποῦ πᾶς; τοῦ φώναξε. Γύρισε πίσω. Αὐτὸς στρίφθηκε πρὸς τὸ μέρος, ποῦ βρισκόταν ὁ Καραούλης. Τὸ πρόσωπό του ἦταν ἀδύνατο, ὠχρό.

— Σώτη! ἔλα στὴν πατρίδα!... Ἡ μάνα σου ἀπ' τὴν ἡμέρα ποῦ ἔφυγες δὲν πάει καλά!

Τοῦ εἶπε καὶ ἄλλα λόγια γιὰ κάτι, ποῦ δὲν θυμόταν ἅμα ξύπνησε.

Τὸ πρόσωπο τοῦ Σώτη ἔγεινε στενάχωρο πολὺ.

— Ὅχι, ὄχι! Δὲν μπορῶ!... Νά, ἐκεῖ ὑπάρχει χρυσάφι πολὺ!...

Καὶ ἔδειξε μὲ τὸ χέρι του τὸν ἀπέραντο κάμπο, ποῦ ἀπλωνόταν πέρα...

Καὶ ὁ Σώτης χάθηκε μέσα σὲ μιὰν ὀμίχλη, ὅπου σὲ λίγο μιὰ ἀστραπὴ ἔγεινε!...

Γιὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸν ἑαυτὸ του γι' αὐτὸ τὸ ὄνειρο, ποῦ δὲν ἔδραζε καλὸ, εἶχε πεῖ:

— Αὐτὸ μοιάζει μὲ κείνον ποῦ πεινᾷ καὶ βλέπει καρδέλια!...

Καὶ ἐννοοῦσε, ὅτι ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς φοβᾶται μὴ ξενητευθῇ ὁ γιός του, τὸν βλέπει στὸν ὕπνο του νὰ τρέχῃ μακριὰ καὶ νὰ χάνεται.

Ἀπὸ καιρὸ πολὺ ὁ γιός του ἠθέλε νὰ ξενητευθῇ, νὰ φύγῃ σὲ μακρινὲς χῶρες, καθὼς ἔλεγε. Καὶ ὅταν τὸ ἀκουγε, ὁ Καραούλης, τοῦ κοδοῦταν ἢ μισή του ζωὴ. Δὲν φοβοῦταν τὴν ξενητεία, καὶ ἄλλοι πολλοὶ στὸ χωριὸ εἶχαν ξενητευθῇ, ὑπῆρχε ἄλλο ποῦ φοβοῦταν καὶ τὸν ἔκανε νὰ μὴ θέλῃ νὰ φύγῃ ἀπὸ κοντὰ τοῦ ὁ γιός του. Ἄν ἔφευγε ὁ γιός του δὲν θὰ τὸν ἔδλεπε πιά!... Θὰ γύριζε, αὐτὸς, θὰ γύριζε συρμένος ἀπὸ μιὰ κατάρρα σὲ μέρη ἄγνωστα!...

Καὶ ἡ κατάρρα αὐτὴ εἶχε πέσει στὸ γιό του πρὶν γεννηθῇ, ἢ λίγες ὥρες πρὶν ἔλθῃ στὸν κόσμo!...

Ἦταν νύχτα χειμωνιάτικη, ποῦ τὴν Ἄννα τὴ γυναῖκα του πιάσανε οἱ πόνοι τῆς γέννας. Ἐξω φουσοῦσε ἓνας βορριάς, ποῦ ἔκανε τὸ σπίτι νὰ τρέμῃ σὰ φύλλο, καὶ μαζὺ μ' αὐτὸν ἀκουγόταν νὰ ἔρχεται καὶ ἡ βουὴ τοῦ μανισμένου πελάγους.

Κουρασμένη ἀπ' τοὺς πόνους, ποῦ ἐρχόνταν καὶ ἔπαιναν, σ' ἓνα παύσιμό τους, ἡ γυναῖκα του ἔγειρε λίγο, ὄχι νὰ κοιμηθῇ, ἀλλὰ νὰ ξεκουρασθῇ. Ξαφνικὰ ἀκούει μιὰ φωνὴ βαθειὰ νὰ φωνάζῃ, σὰ νὰ ἐρχόταν ἀπὸ βάθη ἀόρατα. Καὶ ἔλεγε ἡ φωνὴ ἢ βαθειά:

— Τόπο νὰ μὴν εὔρη νὰ σταθῇ. Ἡσυχία ποτέ του νὰ μὴ δῆ!...

Πετᾶχτηκε τρομασμένη ἀφίνοντας δυνατὴ φωνή.

Ἐκαναν ἐξορκισμοὺς, θυμιάτισαν ὅλο τὸ σπίτι γιὰ νὰ διώξουν τὴν κατάρρα. Καὶ τὸ παιδί ἦλθε στὸν κόσμo μετὰ δυὸ ὥρες ἀπὸ τὰ λόγια κείνα.

*
*
*

Ὅταν ἔφθασε στὸ σπίτι τοῦ ὁ Καραούλης, εἶχε πέσει σκοτάδι πιά. Ὁ ἀέρας ἔφερεν δροσιὰ καὶ

μυρουδιὰ χόρτου. Ἐνας μυκηθμὸς ἀγελάδας ἐρχόταν ἀπὸ κάπου κεῖ.

Ἡ γυναῖκα του καθότανε στὸ σκαλοπάτι καὶ ἅμα τὸν ξεχώρισε σηκώθηκε. Αὐτὸς μπῆκε μέσα στὸ σπίτι ρωτώντας.

— Ποῦ εἶνε ὁ Σώτης;

— Ἐδῶ κοντὰ κάθεται! τοῦ εἶπε ἡ γυναῖκα του προσπαθώντας ν' ἀνάψῃ τὸ λύγνο.

— Μονάχος;

— Ναί.

— Καὶ τί φκιάχνει;

— Τίποτα!.. Κάθεται.

— Θὰ τὴν συλλογιέται! εἶπε μὲ τὸ νοῦ του ὁ Καραούλης καὶ λυπήθηκε τὸ γιό του. Ὁ κασικοκλέφτης εἶχε ψυχὴ τρυφερή. Καὶ αὐτὸς εἶχε ἀγαπήσει μὲ ἀγάπη ἀγριμιοῦ, ποῦ χάνεται γιὰ τὸ ταῖρι του, τὴ γυναῖκα του.

Τὸ λυχναράκι φώτισε.

— Νὰ τὸν φωνάξω; ρώτησε ἡ Ἄννα.

— Ὅχι.. Ἄσ' τον...

— Τί εἶνε; τὸν ρώτησε αὐτὴ καὶ τὸν κύταξε καλά.

— Σὰν τί νᾶνε; Τίποτα! τῆς ἀπήντησε ἀπότομα.

Πάλι τὸν κύταξε αὐτὴ καλά καὶ δὲν μίλησε.

— Νὰ ἐτοιμάσω; τὸν ρώτησε.

Πῆγε νὰ πῇ ὄχι, καὶ μὲ δία εἶπε τὸ ναί.

Ἐκάθισε σὲ μιὰ παληοκασέλα κοκκινωπὴ τετραγώνη, ἐνῶ ἡ γυναῖκα του βγήκε νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ φαί.

Τὰ παράθυρα ἦσαν ἀνοιχτά καὶ ἐρχόταν ὁ μυκηθμὸς τῆς ἀγελάδας.

Τί νὰ κἀνῃ; Ἄν ἦτανε κανεὶς ἄλλος θὰ πήγαινε καὶ θὰ τοῦ τὸ ἔλεγε καὶ κείνος θὰ λογάριάζε καὶ αὐτὸν καὶ τὴ λεβεντιὰ τοῦ γιου του! Καὶ ἀλήθεια ἦτανε παληκάρι ἀπ' ἐκεῖνα, ποῦ λίγα ὑπάρχουνε!

Καὶ ὁ Καραούλης θυμήθηκε τὴν ἡμέρα ποῦ τὸν εἶδε νὰ ἀρπάζῃ τὰ σπαθιά δυὸ μεθυσμένων χωροφυλάκων!... Ἦτανε ὠραῖος ἔτσι! Ἄλλ' ὁ γέρο τοκιστῆς ἔπερνε ἀπὸ τέτοια;...

Κνίσσα κρέατος ποῦ ψηνόταν τοῦ ἦλθε στὴ μύτη.

Σὲ λίγο ἡ γυναῖκα του μπῆκε μέσα γιὰ νὰ κλείσῃ τὸ παράθυρο καὶ βγήκε πάλι ἔξω. Ὁ Καραούλης τὴν ἀκουσε νὰ φωνάζῃ τὸ γιό της. Δὲν ἀκουσε εὐθὺς νὰ ἀποκριθῇ ἐκεῖνος καὶ ἐτοιμάσθηκε νὰ ὀρμήσῃ ἔξω. Ἀκουσε ὅμως τὴν φωνὴ του καὶ ἠσύχασε.

— Ὁ Θεὸς νὰ βάλῃ τὸ χέρι του! εἶπε βλέποντας τὴν ταραχὴ του.

Μαζὺ μπῆκαν ἡ γυναῖκα του καὶ ὁ γιός του. Ὁ Καραούλης μὲ τρεχάτα μάτια κύταξε τὸ γιό του σὰ νὰ ντρεπότανε νὰ τὸν κυτάξῃ καλά.

Καθήσανε καὶ φάγανε χωρὶς νὰ μιλοῦνε.

— Μὰ τί πάθαμε; ρώτησε ὁ Σώτης.

— Κάποια νεραΐδα θὰ πέρασε καὶ θὰ μᾶς πῆρε τὴν περισσότερη λαλιά! Ἀπήντησε ἡ μάνα του.

Ὅταν τελείωσαν, ὁ Σώτης τραβήχθηκε νὰ πλαγιάσῃ. Ἡ γυναῖκα τοῦ Καραούλη πλησίασε τὸν ἄνδρα της.

— Για, θά μου πῆς;

— Ναί!

Βγήκαν ἔξω. Ἦταν ἡσυχία μεγάλη ἀπλωμένη, φύλλο τώρα δὲν κουνιόταν, οὔτε ὁ παραμικρὸς θόρυβος. Μιὰ φωνὴ βατράχου ὑψώθηκε ἀπαλῆ, ἀπαλῆ, σὰ νὰ χαΐδευε τὴ σιωπῆ.

— Τί εἶνε;

— Μὰ τί νᾶνε!... Νὰ ὁ Μπολάκας μου εἶπε, πῶς ὁ γυιὸς μας τὰ ἔχει καλὰ μὲ τὴν κόρη τοῦ Τουλουμπάρδη!

— Μπά! Καὶ πῶς τὸ ξέρει αὐτός; Ὅλο σ' αὐτουνοῦ ταῦτιὰ πᾶνε τὰ μαντάτα;...

Καὶ ἄλλοτε εἶχε ἀκούσει ὅτι ὁ Μπολάκας ἤξερε, ὅτι τὴν Λευτέρω τὴν γιάτρισσα καὶ μαμμὴ, τὴ γυναῖκα τοῦ Κουνέγα, ποῦ εἶχε ἔλθει ἀπὸ μακρινὸ χωριό, δὲν τὴν ἔλεγαν Λευτέρω, ἀλλὰ Καστρινή! Καὶ ὅτι αὐτὴ εἶχε ἀλλάξει τὸ ὄνομά της, γιὰτὶ δύσκολα θὰ τὴν ἔπερναν γιὰ μαμμὴ μὲ ὄνομα, ποῦ τοὺς φαινότανε νὰ σημαίνῃ τὸ ἀντίθετο τῆς λευτεριάς!

— Καὶ ὅμως! ὅλα τὰ ξέρει αὐτός!... εἶπε ὁ Καραούλης καὶ ἀπ' τὸ νοῦ του πέρασε ὁ Μπολάκας μὲ τὰ θαυματοργὰ αὐτιά του.

— Ἀγαπιοῦνται λοιπόν, ἔ;

— Νοί!

— Ἔ, καὶ αὐτὸ ἦτανε! Καὶ ἦσουν αἱ ἔτσι κατσούφης! Σὲ καλὸ σου!

— Ἐχεις δίκαιο!. Γιὰτὶ δὲ σκέφτεσαι πιὸ πολὺ!. Θὰ χαρῶμουνα ἂν τάχε μὲ τὴν κόρη τοῦ Σούργα, μὲ τοῦ Λαζάνα, μὲ ὅποιου ἄλλου, παρὰ μὲ τὴν κόρη τοῦ Τουλουμπάρδη!

— Μὲ τὴν κόρη τοῦ Σούργα, μὲ τὴν κόρη τοῦ Λαζάνα τῆς συντροφιάς! Δηλαδὴ νὰ ἔπερνε κάλλιο μιὰ φτωχὴ παρὰ μιὰ πλούσια!. Ἐμαθεὺς γδυτός, καυμένε, καὶ ντρέπεσαι ντυμένος!..

Ὁ Καραούλης γέλασε, κούνησε τὸ κεφάλι.

— Νὰ δοῦμε πρῶτα, ἂν εἶναι εὐκόλο νὰ τὴν πάρῃ τὴν πλουσία σου!

— Καὶ γιὰτί;

— Μὰ στὸ γυιὸ μας, ἓνα φτωχό, νὰ δώσῃ τὴν κόρη του;... Δὲν τὸ καταλαβαίνεις;... εἶπε μὲ μικρὸ θυμὸ ὁ Καραούλης.

— Καὶ δὲν τὴν πέρνει, τότε, μὲ τὸ χέρι του!..

Ὁ Καραούλης δὲν ἀπήντησε. Ἐστρεψε τὸ κεφάλι καὶ φάνηκε νὰ κύταζε τίς σκοτεινὲς γραμμὲς τῶν δένδρων. Στὴ μικρὴ σιωπῆ, ποῦ ἔγεινε, ἡ φωνὴ τοῦ βατράχου ἢ ἀπαλῆ καὶ μιὰ πιὸ βαρεῖα ἀκουσθήκανε νὰ χαράζονε στὴ μαύρη σιωπῆ ἀπαλὲς γραμμὲς.

— Καὶ ἔπειτα δὲν τὸν θέλουνε! ξακολούθησε ἡ γυναῖκα τοῦ Καραούλη. Καὶ ποιὸς εἶνε καλλίτερος ἀπ' τὸν Σώτη μας; πιὸ λεβέντης, πιὸ φιλότιμος, πιὸ ὁμορφος; Ποιός; τοῦ Μίγδα; ποῦ μοιάζει τοῦ ψώρα μας τοῦ σκύλου, τοῦ Καλιακούδα, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ πάρῃ τὰ πόδια του τὰ στραβά, τοῦ Σουρσοῦλα τὸ στραβοσάγωνα; Ποιόν; ποιόν; Γιὰ πὲς μου... Τὸ κορίτσι εἶνε ὁμορφο... γι' αὐτὸ προχθὲς μου μιλοῦσε ὅλο γέλιο καὶ χαρά!... Καλὸ τὸν ἀγαπάει!... Τὸν Σώτη μας θὰ πάρῃ γιὰτὶ ταιριάζουνε... Δὲν πέρνει ἢ ἐλαφίνα γαῖδούρι ἢ γουρούνι!... Καὶ

θὰ παρθοῦνε ἔτσι ἢ ἄλλοιῶς γιὰ νὰ μποῦνε στὸ μάτι ὀλωνῶνε!... Τί κάκιωσες;...

— Ἐγὼ δὲν κακιῶνω!... Γιὰ σῶπα!...

Γαύγισμα βραχνὸ σκύλου τάραξε τὴν ἡσυχία.

— Κάποιος ἔρχεται!... εἶπε ὁ Καραούλης ἀκροαζόμενος.

Βάδισμα βαρὺ ἀνουγότανε νὰ πλησιάζῃ. Τὸ γαύγισμα τοῦ σκύλου ἔγεινε πιὸ ἄγριο.

— Ποιὸς νᾶνε!...

Ὁ Καραούλης προχώρησε καὶ στάθηκε κάτω ἀπὸ ἓνα δένδρο. Ἡ γυναῖκά του κάθησε στὸ σκαλοπάτι.

Σὲ λίγο πίσω ἀπ' τοὺς φράχτες φάνηκε νὰ βγαίνει μέσα στὸ σκοτάδι μιὰ μαύρη σκιὰ ψηλῆ.

— Ποιός; φώναξε ὁ Καραούλης.

Μιὰ φωνὴ γνωστὴ ἀπήντησε:

— Κάνε καλὸ στοῦ διαόλου τὸ χωριό!

— Ὁ Μπολάκας!... Σὺ εἶσαι Μπολάκα;

— Ἄμ' ποιὸς ἄλλος!... Μωρὲ θὰ μὲ φάῃ ὁ σκύλος σου!... Οὔστου!...

Καὶ ἡ μαγκούρα του ἀκούσθηκε νὰ χτυπᾷ ἀλύπητα τὲς πέτρες ἀντὶ τὸ σκύλο, ποῦ γαυγίζοντας ἄγρια τὸν ἀκολουθοῦσε. Ὁ Καραούλης πλησίασε καὶ τὸν ἔδιωξε.

— Πῶς ἀπ' ἐδῶ;

— Νὰ γιὰ τὸ κονάκι πηγαινα καὶ ἔκανα λίγο κατὰ δῶθε!...

— Ἐχεις τίποτε νέο; ρώτησε ἡ γυναῖκα τοῦ Καραούλη, ποῦ εἶχε πλησιάσει καὶ αὐτὴ.

— Ἐ, κάτι θᾶχω!...

— Γιὰ πὲς το μασ!

— Στάσου νᾶνασάνω!...

Καὶ ὁ Μπουλάκας πῆρε βαθειὰ ἀναπνοή. Οἱ ἄλλοι περίμεναν.

— Ὁ Κουνέγας πῆγε στὸν Τουλουμπάρδη καὶ τοῦ τὰ εἶπε ὅλα!... Τοῦ εἶπε τί εἶδε ὁ Λύγκας, πῶς καὶ πῶς!... Ναί! Δὲν ἄφησε νὰ χαθῆ ὁ καιρός! Ἐτρεξε νὰ τοῦ τὸ πῆ γιὰ νὰ πάρῃ τὸ μπαξίσι... Καὶ ὁ κύρ Μανώλης τοῦ ἔδωσε ἓνα τάληρο!... Τὸ εἶδα!... Σταθῆτε! Τὸν πῆρε τὸν κύρ Μανώλη ἓνας θυμὸς, ποῦ ξέσχιζε τὰ ροῦχα του!

— Θὰ βάλω νὰ τὸν σκοτώσουνε! φώναξε.

Ὁ Καραούλης ἔφερε τὸ χέρι στὴ μέση του καὶ ὄρθωσε τὸ κορμί του ἄγριος.

— Ἄς δοκιμάσῃ!...

— Τί λέει; ἔκανε ἡ γυναῖκα του.

— Σῶπα!... Λέγε Μπόλακα!

— Ἐ! Ἀγρίεψε σὰ θεριὸ καὶ φώναζε πῶς θὰ βάλῃ νὰ τὸν σκοτώσουνε καὶ ἔλεγε καὶ κἀνα δυὸ ὀνόματα, τοῦ Μπάρσ καὶ τοῦ Λούλα!... Ἐπειτα εἶπε, πῶς δὲν θὰ περάσῃ μῆνας καὶ θὰ τὴν παντρέψῃ!...

Ἐνας πυροβολισμὸς μακρινὸς ἀκούσθηκε.

Ὁ Καραούλης ἀγριεμένος στράφηκε σὰν πετεινὸς παλαιστής.

— Τί νᾶνε!

— Τί νᾶνε;... Νὰ ὁ Κουνέγας γλεντᾷ μὲ τὴν παρέα του καὶ ὁ Τζιχτᾶς τραβάει πιστολιὲς στὸν ἀέρα!... Ξεκοκκαλίζουνε τὸ τάληρο!...

— Ἐτσι μοῦρχεται!...

— Ἄστα τὰ παληοτόμαρα αὐτά!!

- Για τούς άλλους;
 — "Όχι, τίποτα!.. Να κυτάξεις τὸ πρᾶμα νὰ σιάξῃ!...
 — Πῶς; Τί νὰ σιάξῃ!...
 Ὁ Μπολάκας κούνησε τὸ κεφάλι.
 — Κρῖμα ποῦ εἶσαι καὶ κλέφτης, Καραούλη! Κρῖμα!.. Να τὴν κλέψετε, βλάμη μου, νὰ τὴν κλέψετε!...

* *

Ὁ ἥλιος χρύσωνε τὶς κορυφές τῶν ὑψηλῶν βουνῶν ὅταν ὁ Καραούλης σηκώθηκε.

Δὲν εἶχε κοιμηθῆ παρὰ λίγες ὥρες. Ἡ σκέψη τὶ ἔπρεπε νὰ κἀνῃ τὸν εἶχε βασανίσῃ μὴ ἀφίνοντάς τον νὰ κοιμηθῆ.

Καὶ τώρα πάλι ὅλα τοῦ ἦλθαν στὸ νοῦ καὶ μαζὺ τὰ πρόσωπα τοῦ Μπάρα καὶ τοῦ Λούλα.

Τοὺς ἤξερε καλὰ αὐτούς, ποῦ ὁ κὺρ Μανώλης ἀνέφερε στὸ θυμὸ του, πρὸ πάντων τὸν Λούλα. Ἦτανε φυγόδικοι. Ὁ Λούλας δὲν θὰ τολμοῦσε ποτέ, ἤξερε τὸν Καραούλη καὶ τὸν Ζαγούρα τὸν κουνιάδο του, ἀλλ' ὁ Μπάρας; "Όχι ὅτι τὸν φοβοῦσαν, ἀλλ' ἦτανε ἄπιστος!...

Ὁ γιὸς του, ὁ Σώτης, ἔκανε γιὰ πολλοὺς τέτοιους, ἀλλ' ἢ κρυφὴ σφαῖρα;

Καὶ ὁ Καραούλης ξεκρέμασε τὸ παληὸ ὄπλο. Ποτέ του δὲ λάθευε!

Τὸ καθάρισε, ἐνῶ ὁ γοῦς του δούλευε διαβολικά. Ἡ γυναῖκα του τὸν ἔπιασε νὰ τὸ γεμίζει.

— Τί, θὰ πιασθοῦμε λές;

— Γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακό!...

Ἡ κυρὰ Ἄννα δὲν εἶπε τίποτα. Πῆρε φαῖ για νὰ ρίξῃ στὶς ὄρνιθες, ποῦ ἦτανε ἀπ' ἔξω καὶ ἔψαχναν καὶ κάποτε προσβάλλανε καὶ κυτάζανε μέσα μὴ τολμῶντας νὰ μπουνε. Ἦξερε ἀπὸ τέτοια. Στὸ σπίτι της, ὅταν ἦτανε κόρη εἶχε δεῖ πολλές φορὲς τὰ ἀποσπάσματα νὰ ὀρμοῦνε μέσα ζητῶντας τὸν ἀδελφὸ της, ἕναν, ἰώρα, ἡσυχὸ βοσκό, ἀλλὰ τότε μαχαιρᾶ καὶ κλέφτη τῶν ζώων.

Ὁ Καραούλης κρέμασε πάλι τὸ ὄπλο στὸν τοῖχο, ἐπιθεώρησε τὴν πιστόλα του καὶ σκέφθηκε νὰ πῆ στὴ γυναῖκα του νὰ μὴν ἀφίνη τὸ Σώτη νὰ φεύγῃ ξαρμάτωτος!

Ἡ πόρτα ἦταν ἀνοιχτὴ καὶ εἶδε τὴ γυναῖκα του κυκλωμένη ἀπὸ πλῆθος ὄρνιθες καὶ πετεινοὺς νὰ τοὺς ρίχνῃ τὴν τροφή τους.

"Άξαφνα εἶδε πέρα τὸν Σώτη! Αὐτὸς θὰ εἶχε βγῆ ἀπ' τὴ μικρὴ πορτοῦλα καὶ βιάδιζε σιγά, σιγά πρὸς τὸ δάσος.

Πετᾶχθηκε ἔξω ὀρμητικὰ κάνοντας τὶς ὄρνιθες νὰ φωνάξουνε καὶ νὰ σκορπισθοῦνε.

— Σώτη!

— "Άσ' τον!.. Μὴν τοῦ φωνάζῃς τὸ ὄνομα! εἶνε κακό!..

— Μὰ τὸν θέλω!...

— Θάρθῃ! Ἔτσι πάει καὶ κάνει μιὰ γύρα καὶ ἔρχεται!...

* *

Ὁ ἥλιος εἶχε ἀπλωθῆ καλά.

Ὁ Καραούλης καθισμένος στὴν παληοκασέλα ἔραβε κάτι λουριά.

Ὁ Σώτης δὲν εἶχε φανῆ ἀκόμα καὶ εἶχε σκε-

φθῆ, ὅτι ἂν δὲν ἐρχόταν ἴσαμε ποῦ θὰ τελείωνε τὸ ραῖμιμο τῶν λουριῶν, θὰ πήγαινε νὰ τὸν βρῆ.

Ὁ σκύλος, δεμένος ἀπ' ἔξω κάτω ἀπὸ ἕνα δένδρο, ἐγαύγισε.

— Κάποιος εἶνε!.. Πήγαινε νὰ δῆς! φώναξε στὴ γυναῖκα του, ἀλλὰ μιὰ σκέψη τὸν ἔκανε νὰ πεταχθῆ καὶ νὰ ὀρμήσῃ στὴν πόρτα. Καθὼς ἐπρόβαλε στάθηκε καὶ ἔφερε τὸ χέρι του στὸ σελάχι. Εἶχε δεῖ τὸν Τουλουμπάρδη νὰ ἔρχεται ἔχοντας μαζὺ του τὸν Μπάρα, τὸν Λούλα καὶ ἕναν ἐπιστάτη του, ποῦ γνώριζε καλὰ ὁ Καραούλης, μὲ γένεια μαῖρα μακρὰ.

— Τί τρέχει; ρώτησε ἄγρια, ἐνῶ ἡ γυναῖκα του, ποῦ εἶχε δεῖ καὶ αὐτὴ, ξεκρεμοῦσε γρήγορα τὸ τουφέκι ἀπ' τὸν τοῖχο.

— Να πάρ' το!..

— Τί νὰ τρέχῃ!.. Να ὁ κὺρ Μανώλης θέλει νὰ σοῦ μιλήσῃ! τοῦ ἀπήνησε ὁ Μπάρας.

— Δὲν εἶμαι βουλευτής!..

— Ἐλα!

— Τί; Καὶ ὁ Καραούλης στράφηκε μὲ τὰ πλευρὰ ἔτοιμος.

— Ἐλα Καραούλη!.. Δὲν ντρέπεσαι; ἄσε τὶς παληκαριές! τοῦ μίλησε καὶ ὁ Λούλας.

Ἡ γυναῖκα τοῦ Καραούλη φάνηκε καὶ αὐτὴ στὴν πόρτα καὶ μίλησε.

— "Άσ' τον νὰ μᾶς πῆ!... Να δοῦμε τί θὰ μᾶς πῆ!...

Καὶ ἔπειτα γυρίζοντας στὸν Τουλουμπάρδη, ποῦ ἔμεινε ἄφωνος, κίτρινος, ἄγριος, τοῦ λέγει.

— Ὅριστε μέσα!...

Ὁ Καραούλης μπῆκε μέσα καὶ κάθησε. Ὁ Τουλουμπάρδης, ἀφοῦ ἔμεινε λίγο ἀπ' ἔξω, ἴσως συνεννοούμενος μὲ τοὺς ἀνθρώπους του, μπῆκε μέσα.

— Δὲν ἦρθα γιὰ ἐχθρὸς στὸ σπίτι σου, εἶπε στὸν Καραούλη, ἦρθα νὰ σοῦ πῶ κάτι, ποῦ μοῦ συμβαίνει!... Πιστεύω δὲν τὸ ξέρεις!...

— Κάθησε!

Ὁ Τουλουμπάρδης, φορῶντας στενὰ ροῦχα καὶ γυαλιά, ποῦ πίσω φαινότανε τὰ κίτρινωπά μάτια του, κάθησε σ' ἕνα σκαμνὶ σύροντας αὐτὸ κοντὰ στὸν Καραούλη.

— Γιὰ λέγε μας!

— Νά, Καραούλη!.. Ὁ γιὸς σου ἀπὸ καιρὸ τρέχει πίσω ἀπὸ τὴν κόρη μου... Δὲν τὴν ἀφίνει ἡσυχῆ!...

— Ὁ γιὸς μου τρέχει πίσω ἀπ' τὴν κόρη σου!... Καὶ ποιὸς σ' τὰ εἶπε αὐτά;

— Τᾶματα!... Να τοῦ τὴν δώσω, δὲν τοῦ τὴν δίνω!... Καὶ τὸ λέω! Εἶναι ἀδύνατο... Κάθε γονιὸς κυτάζει πιὸ ψηλὰ νὰ πηγαίνη τὸ παιδί του...

— Καὶ ὅταν πάρῃ τὸν δικό μας θὰ κατέβῃς χαμηλά;

— Σώπα γυναῖκα! τῆς φώναξε ὁ Καραούλης. Ἐπειτα στὸν τοκιστή:

— Καὶ ἂν ἀγαπιοῦνται;

— Θὰ ξαγαπηθοῦνε!

— Καὶ τώρα ἐδῶ ποῦ ἦρθες, τί θέλεις;

— Να σὲ παρακαλέσω νὰ τοῦ κἀνῃς κάποια

παρατήρηση!... Κάλλιο νὰ μ' ἔχης φίλο... κ' ἐγὼ ἐσένα, παρὰ ἐχθρό!... Δὲν εἶνε ἔτσι ;...

Ὁ Καραούλης δὲν ἀπήντησε, φάνηκε νὰ κυτάζει μιὰ μεγάλη ἀκτίνα ἡλίου, ποῦ ἔπεφτε ἀπὸ πάνω ἀπ' τὰ μισοκλεισμένα παράθυρα, ὅμοια μὲ ἀέρινο πέπλο ἢ κορδέλα.

-- Λοιπὸν!... ἄκουσε, Καραούλη, ἄρχισε ὁ Τουλουμπάρδης, ἀφοῦ ἔφερε τὴ ματιά του κεῖ, ποῦ κύταζε ὁ Καραούλης. Σὲ ἀγαπῶ καὶ γι' αὐτὸ ἦρθα νὰ σ' τὸ πῶ!...

Ἄπ' ἔξω ἀκούσθηκαν δυνατὲς ὀμιλίαι καὶ τὸν διέκοψαν. Στράφηκε, ἐνῶ ὁ Καραούλης σηκωνόταν. Ἐνας νέος μπῆκε μέσιν ὀρμητικά.

-- Τ' εἶναι Τάσο;

-- Νὰ σοῦ πῶ μπάριπα!...

-- Τρέχει τίποτα;

-- Ὁ Σώτης σκότωσε τὸν Τζιχτᾶ!...

-- Τί λές!...

-- Τὸ παιδί μου!...

Ὁ Τουλουμπάρδης εἶχε ἀκούσει καὶ σηκώθηκε.

-- Ἐγὼ πάω!... Γειά σου Καραούλη!

Καὶ βγήκε ἔξω βιαστικά.

-- Τί ἀπόκαμες; τὸν ρώτησαν οἱ φυγόδικοι, ποῦ περίμεναν ἀπ' ἔξω.

-- Τίποτα!... Ὁ Σώτης σκότωσε τὸν Τζιχτᾶ!

* *

Ὁ Σώτης ἐβάδιζε σιγὰ πρὸς τὸ δάσος. Δὲν ἄκουσε τὴ φωνὴ τοῦ πατέρα του, σὰν ἄλλες φωνὲς νᾶταν γεμάτος ὁ νοῦς του καὶ ἄλλες νὰ χτυποῦσαν στὰ αὐτιά του.

Πέρασε τὸν ἄσπρο δρόμο, καὶ μπῆκε μέσα στὰ θερισμένα χωράφια, ποῦ πολλὲς ἀγελάδες βόσκανε. Ὁ ἥλιος ἀπλωνότανε καὶ λαμπρὸς χτυποῦσε στὰ μάτια του. Ἐκανε πρὸς γρήγορα καὶ χώθηκε στὸ μικρὸ δάσος, μέσα στὴ σκιά τῶν δέντρων, στὸ μισοσκοτάδι ποῦ ἔρριχναν τὰ κλαδιά τους, τὸ φύλλωμά τους, ποῦ ὁ ἥλιος, οἱ ἀκτίνες του σὰ μακρὲς βελόνες, λαμπερὲς, περνοῦσαν γιὰ νὰ κεντήσουν χάμω στὴ γῆ λίγα φύλλα.

Κουρασμένος ἀπ' τὸ πολὺ φῶς στάθηκε καὶ ἔκλεισε τὰ μάτια. Μὲ μιᾶς τότε σὰ νὰ ἔβλεπε ἔτσι σὲ κάποια ἄλλη χώρα, σὲ κάποιο ἄλλο μέρος ἀπόμακρο, μιὰ νέα παρουσιάσθηκε, μελαχρινή, ὠραία, μὲ κ' τρινα φορέματα καὶ κόκκινο καπέλο νὰ περνᾶ ἓνα δρόμο ἄγνωστο. Ὁ ἄνεμος τῆς κινοῦσε τρελλὰ τὸ φόρεμα...

Ἄνοιξε τὰ μάτια καὶ χαμογέλασε κουνώντας τὸ κεφάλι. Πόσες καὶ πόσες φορὲς ἔτσι χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, στὸ κλείσιμο τῶν ματιῶν του δὲν ἐπαρουσιάσθηκαν πρόσωπα ὠραία, ἄσχημα καὶ μέρι ἀγνωστα, δάση, πολιτείες, ποῦ τὸν κέντρωναν νὰ φύγῃ, νὰ τρέξῃ, νὰ τὰ εὔρη!.. Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ, τώρα, χανόταν, ἔσθυναν στὴν ἐνθύμηση τῆς Φώτῳς σὰ σταγόνα νεροῦ σὲ πυρωμένο σίδηρο.

Τὸ μικρὸ δάσος τελείωσε γρήγορα.

Περνοώντας ἔπειτα ἀπὸ ἓνα στενὸ πέρασμα, ποῦ πάνω ψηλὰ μέσα στὰ βράχια μιὰ μικρὴ, μικρὴ ἐρημοκκλησιά ἐπρόβαλλε ὅμοια μὲ τὰ ὄρνεα, ποῦ τὸν κυττάζανε νὰ περνᾶ, ἀκίνητα στοὺς βράχους τους πάνω, βκῆκε καὶ ἀντίκρουσε τὴ θάλασσα, τὸ πέλαγος.

Στάθηκε ἀκίνητος στὴ θεά της. Πάντοτε ἡ θάλασσα εἶχε μεγάλη δύναμη σ' αὐτόν. Ἡ φωνὴ της τοῦ ἦτανε πρὸς γλυκεῖα ἀπὸ φωνὴ ἐρωμένης, πρὸς ἀπαλὴ ἀπὸ νανούρισμα μάνας καὶ τοῦ ἔφερε μὲ μὲ μὲ ἄμορφα, γλυκὰ ὅμως, ὄραματα.

Καὶ ἡ θάλασσα ἐκουνιόταν σὰ μάγισσα θεὰ φορτωμένη τὰ στολίδια της, ὅπου ἔλαμπαν, μυριάδες, μυριάδων διαμάντια, λαμποκοποῦσαν τυφλωτικά, ψάλλοντας τὸ τραγοῦδι της τὸ μαγικό, τῶν ἀγνώστων χωρῶν!..

Ξαφνικὰ μιὰ πέτρα πέρασε ἀπὸ κοντὰ του καὶ ἔπεσε στὴ θάλασσα. Ὁ Σώτης στράφηκε. Εἶδε δυὸ ἀνθρώπους, τὸν ἓνα μὲ στενὰ πανταλόνια, μὲ μόνον τὸ πουκάμισο καὶ μὲ ἓνα μαντήλι κόκκινο στὸ κεφάλι ἀντὶ σκούφου ἢ καπέλου, τὸν ἄλλο μὲ λερὴ φουστάνελλα ἀδύνατο, κοντό, ποῦ ἐρχόνταν πρὸς τὰ ἐκεῖ πετῶντας πέτρες στὴ θάλασσα. Τοὺς γνώρισε. Ἦτανε ὁ Τζιχτᾶς καὶ ὁ Λύγκας.

Ξαγρυπνισμένοι καὶ οἱ δυὸ ἀπ' τὸ βραδινὸ γλέντι εἶχανε πάει ἐκεῖ γιὰ νὰ κάνουν λουτρό.

Ὁ Τζιχτᾶς μὲ ἀνοιχτὰ πόδια καὶ μὲ μεγάλα βήματα, ποῦ ἄλλοτε δὲν ἔκανε, πλησίαζε πρῶτος, ὁ Λύγκας προσπαθοῦσε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ μὲ μικρὸ, μικρὸ εἶμα καὶ γρήγορο.

— Νᾶτος!.. αὐτὸς εἶνε!.. Δέ σ' τῶπα!...

Ἄκουσε ὁ Σώτης νὰ λέγῃ ὁ Τζιχτᾶς δυνατὰ μὲ τὴ χονδρὴ φωνὴ του.

Κάτι τοῦ εἶπε ὁ Λύγκας, ποῦ δὲν τὸ ἄκουσε ὁ Σώτης.

— Μωρὲ γαμπρός! Καὶ πλούσια μοῦ θέλει! Ἐ μωρὲ, ξύλο ποῦ τοῦ λείπει!..

Ὁ Σώτης ἔκανε ὅτι πρόσεχε σὲ κάτι γλάρους, ποῦ πάνω ἀπ' τὰ λαμποκοποῦντα νερὰ πετοῦσαν. Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ. Γιὰ ποιὸν ἄλλον θὰ λέγανε;

Τὰ βήματα πλησίαζανε. Ἄκουσε τὸν Τζιχτᾶ νὰ ἀπαντᾶ στὸν Λύγκα.

— Ἄσε με!..

Ἐρριψε τὰ μάτια στὴ γῆ σὰ νὰ φοβότανε μὴ τὸν σύρῃ ἢ λάμψῃ τους.

Καθὼς ἔμενε ἔτσι ἄκουσε φωνὴ γλάρου ἔπειτα πάλι τὸν Τζιχτᾶ.

— Τί λές;. Νὰ τὸν δουτήξω;. Ἐνα τάληρο, ἓνα μόνον νὰ μοῦδινε ὁ Τουλουμπάρδης!..

Δὲν ἐπρόφτασε νὰ τὸ τελειώσῃ, γιὰ τὸ Σώτης μὲ ἓνα πήδημα τοῦ εἶχε βυθίσει τὸ μχαῖρι του στὴ χονδρὴ του κοιλιά καὶ γρήγορα βγάζοντάς το ὅλο αἷμα, τὸν ἐχτύπησε πάλι στὸ στόμα! Ὁ Τζιχτᾶς ἔπεσε ἀνάσκελα!

Ὁ Σώτης ἀγριεμένος ἀπ' τὸ αἷμα ὀρμησε στὸν ἄλλον, ἀλλ' ὁ Λύγκας ἀπ' τὴν ἀρχὴ τὸ εἶχε βάλει στὰ πόδια. Ὁ Σώτης ὀρμησε νὰ τὸν φθάσῃ. Ὅσο ὅμως γρήγορος καὶ ἂν ἦτανε δύσκολα θὰ τὸν ἔφθανε, γιὰ τὸν Λύγκα δὲν ἔτρεχε, πετοῦσε σχεδόν.

Δὲν ἐπροχώρησε ὅμως πολὺ ὁ Σώτης καὶ στάθηκε. Ὁ θυμὸς του εἶχε πέσει καὶ εἶδε τὴ θέση του, τί εἶχε κάνει!..

Πέρα ὁ Λύγκας ἔτρεχε, ἔτρεχε καὶ ὅσο πήγαινε ἐμίκρυνε. Εἶχε περάσει τὸ στενὸ καὶ πλησίαζε στὸ δάσος. Πίσω στὰ βράχια, κοντὰ στὴ θά-

λασσα, ὁ Τζιχτᾶς ἔμενε κάτω ἀνάσπεια, ὅπως εἶχε πέσει, μὲ τὰ πόδια ἀνοιχτά, ἀκίνητος. Ὁ ἀέρας τοῦ κουνούσε μιὰν ἄκρη τοῦ κόκκινου μαντηλιοῦ, ποῦ εἶχε γύρω στὸ κεφάλι του.

Καὶ ἡ θάλασσα ξακολουθοῦσε νὰ ψάλλη, πιὸ δυνατὰ τώρα, τὸ μαγικό της τραγούδι τῶν ἀγνώστων χωρῶν...

Ἀθῆναι

Δημοσθένης Ν. Βουτυράς.

CHARLES BEAUDELAIRE

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ

I

Σὲ λίγο θὰ βυθίσουμε στὸ παγερὸ σκοτάδι.
Τῆς βιαστικῆς μας ἀνοιξῆς μέρες φωτολουσμένες,
Ἔχετε γειά! Ἀφουκράζομαι σὰ μούγκρισμα τοῦ Ἄδη,
Ποῦ πέφτουν ξύλα καὶ βροντοῦν, σ' αὐλὲς πλακοστρωμένες.

Καὶ ὁ χειμῶνας σύσσωμος, στὸ εἶναι μου θὰ ἐμπάσῃ
Ὅχτρητα, ὀργή, φρίκη, σπασμοί, δουλειὰ σκλαβιά γεμάτη·
Σὰν ὁ ἥλιος ποῦ στὴν κόλαση τὴν πολικὴ ἔχει φτάσει,
Θάναί ἢ καρδιά μου κόκκινο καὶ κρούσταλλο κομμάτι.

Ἀκούω μὲ φρίκη νὰ κροτῆ, ποῦ πέφτει κάθε ξύλο.
Κρεμάλα σὰ στυλώνουνε, πιὸ ὑπόκωφα δὲν τρίζει.
Ὁ νοῦς μου συγκλονίζεται σὰν πύργος, ποῦ μὲ στύλο
Ἀκούραστου κριοῦ βαροῦν καὶ νὰ γκρεμνᾶ ἀρχινίζει.

Κι' ὅσο ὁ μονότονος αὐτὸς ἀχὸς μὲ βασανίζει,
Θαρρῶ πῶς νεκροκράββατο κάπου μὲ βιά καρφώνουν.
Γιὰ ποιόν; — Χτῆς ἦταν ἀνοιξῆ· φθινόπωρο ἀρχινίζει,
Σὰ σήμαντρο τοῦ μισεμοῦ οἱ κρότοι αὐτοὶ ξαπλώνουν.

II

Τῆ λάμψη τῶν μυγδαλωτῶν ματιῶ σου τὸ σμαράγδι
Λατρεύω· μὰ ὄλα, πάγκαλη, σήμερα μὲ πικραίνουν·
Κι' οὔτε ἡ ἀγάπη σου αὐτὴ καὶ τῆς φωλιᾶς τὸ χᾶδι,
Σὰν ὁ ἥλιος ποῦ λαμποκοπᾶ στὸ κύμα, δὲ μ' εὐφραίνουν.

Κι' ὅμως ἐσὺ, πονόψυχη, ἀγάπα με, καὶ μάννα
Γίνε, γιὰ μιὰν ἀχάριστη, διαστραμμένη φύση.
Γίνε — ἀγάπη γιὰ ἀδερφή — ἢ ἀπόλαψη ἢ πλάνα
Τοῦ δοξαστοῦ φθινόπωρου, τοῦ ἥλιου ποῦ θὰ δύσῃ.

Γιὰ λίγο!... Χάσκει λαίμαργα ὁ τάφος, ποῦ ὄλα φθείρει.
Στὰ γόνατά σου ἀκουμπηστός, ἄφησε ἀγαπημένη,
Νὰ ἀπολάψω — κλαίγοντας τὸ θερινὸ λιοπύρι —
Φθινοπωριάτικη ἀντηλιά, γλυκιά, ξεθυμασμένη.

Κων)πολις

Ν. Ἀμουργιανὸς

ΜΑΞΙΜ ΓΟΡΚΥ

ΟΙ ΞΕΠΕΣΜΕΝΟΙ

(Συνέχεια και τέλος.)

— Τί μαζεύεστε όλοι έτσι; — εφώναξεν όργίλως ό αστυνομικός κλητήρ πού συνώδευε τόν ύπαστυνόμον, σύρων αύτούς από τὰ ράκη των δια νὰ τούς απομακρύνη από τήν θύραν.

Ἄλλ' ἦτο μόνος, ἐνῶ ἐκεῖνοι ἦσαν ἀμέτρητοι, χωρὶς δὲ νὰ προσέχουν εἰς αὐτόν, συνωθοῦντο ἀποπνέοντες όσμὴν ρακῆς καὶ καπνοῦ, σιωπηλοὶ καὶ ἀπαίσιοι. Ὁ Κουβάλδης τούς ἐκοίταξε, κατόπιν παρετήρησε καὶ τούς κυβερνητικούς ύπαλλήλους, ἐλαφρὰ φοβισμένους ἀπὸ τὸν ὄγκον τῆς ὄχι τόσον ἐκλεκτῆς αὐτῆς συμμαχίας, καὶ τούς εἶπε γελῶν χλευαστικῶς.

— Κύριοι, μήπως θέλετε νὰ γνωρισθῆτε μὲ τούς νοικατόρους καὶ συντρόφους μου;... θέλετε;... Εἶναι ὄλο τὸ ἴδιο... ἀργὰ ἢ γρήγορα θάναγκασθῆτε ἀπὸ τὰ καθήκοντα τῆς ύπηρεσίας σας νὰ κάμετε τὴ γνωριμιὰ τους.

Ὁ ἰατρὸς ἤρχισε νὰ γελᾷ κάπως συνεσταλμένως. Ὁ ἀνακριτῆς συνέσφιξεν ἰσχυρῶς τούς ὀδόντας, ὁ δὲ ύπαστυνόμος ἐσυλλογίσθη τί ἔπρεπε νὰ κάμη: εφώναξε πρὸς τὴν αὐλήν.

— Σιδωρόφ! σφύριξε... πές, σὰν ἔρθουν ἐδῶ νὰ φέρουνε μαζί τους ἕνα κάρρο...

— Ἐγώ, ἄς φύγω! εἶπε ὁ Πετουνικόφ, μὴ γνωρίζων πόθεν νὰ ἐξέλθῃ. Τὸ μικρὸ μου αὐτὸ οἶκημα, κύριοι, σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ ἀδειάσετε σήμερα. Σκοπεύω νὰ χολάσω τὴ μικρὴ αὐτὴ μπαράγκα... Λάβετε τὰ μέτρα σας... ἀλλιῶς... θὰ ἀπευθυνθῶ στὴν αστυνομία...

Εἰς τὴν αὐλήν ἀντήχει ἡ τρίζουσα σφυριγματιὰ τοῦ κλητήρος καὶ πλησίον τῆς θύρας ἐστέκοντο εἰς συμπαγῇ μᾶζαν οἱ κάτοικοι τοῦ ἀσύλου, χασμῶμενοι καὶ ξυόμενοι.

— Ὡστε δὲ θέλετε νὰ γνωρισθῆτε μαζί τους... χωριάτες! ἔλεγεν ὁ Κουβάλδης γελῶν.

Ὁ Πετουνικόφ ἔβγαλε τὸ χρηματοφυλάκιόν του, ἠρεύνησε, ἐπῆρε δύο χονδρὰς χαλκίνας πεντάρας καὶ τὰς ἔθεσε παρὰ τούς πόδας τοῦ νεκροῦ λέγων:

-- Θεὸς σχωρέσ' τονε!... Αὐτὰ γιὰ τὸν ἐνταφιασμὸ τοῦ ἁμαρτωλοῦ σώματος...

-- Τί; ἐβόησεν ὁ Ἰλαρχος. Σὺ; γιὰ τὸν ἐνταφιασμὸ; Πάρε τα πίσω γλήγορα! Μὰ πάρε τα λοιπὸν, σοῦ λέω!... Κανάγια!... Τολμᾷς νὰ δώσης τίς κλεμένες σου πεντάρες γιὰ τὸν ἐνταφιασμὸ ἐνὸς τιμίου ἀνθρώπου... Τώρα θὰ σοῦ κῶψω μιὰ, πὺ νὰ σὲ κάμω σκόνη!

-- Ἐξοχώτατε! ἀνέκραξεν ὁ ἔμπορος φοβισμένος, λαμβάνων τὸν ύπαστυνόμον ἀπὸ τὸν ἀγκῶνα.

Ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ ἀνακριτῆς ὤρμησαν ἔξω· ὁ ύπαστυνόμος εφώναξε μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς του:

-- Σιδωρόφ, ἐδῶ!

Οἱ «ξεπεσμένοι» συνεσωρεύθησαν εἰς τὴν θύραν σχηματίζοντες τοῖχον· τὰ ρυτιδωμένα πρόσωπά των ἐνεψυχοῦντο εἰς τὴν σκιηὴν αὐτῆν, παρετήρουν καὶ ἤκουαν.

Ὁ Κουβάλδης ἐκράδαινε τὸν γρόνθον τοῦ ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ Πετουνικόφ· ὠρύετο, περιφέρων κτηνωδῶς τούς συμφορημένους ἀπὸ τὸ αἶμα ὀφθαλμούς του:

-- Πρόστυχε λωποδύτη! Πάρε πίσω τὸ χρῆμά σου!... Βρωμόκορμο... πάρε το... σοῦ λέω... γιὰ τί ἀλλιῶς, θὰ χάσω τίς πεντάρες αὐτὲς μέσα στὸν π... σου. Πάρε τίς!

Ὁ Πετουνικόφ ἤπλωσε τὸ ἕνα χέρι πρὸς τὴν προσφοράν του, προφυλαττόμενος δὲ μὲ τὸ ἄλλο κατὰ τοῦ γρόνθου τοῦ Κουβάλδα εἶπε:

-- Μάρτυρες νὰ εἶστε, κύριε αστυνόμη καὶ σεῖς, καλοὶ μου ἄνθρωποι!

-- Μὰ ἐμεῖς ἔμπορε, δὲν εἴμαστε καλοὶ ἄνθρωποι, εἶπε τὸ Λεῖψανο μὲ τὴν τρομώδη φωνὴν του.

Ὁ αστυνόμος ἐφούσκωνε τὸ πρόσωπόν του σὰν σφαῖραν, ἀσθμαίνων μανιωδῶς, ἐκράτει δὲ τὴν ἄλλην χεῖρα ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ Πετουνικόφ, ὅστις συνεσπειροῦτο ἐμπροσθέν του μὲ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε θὰ ἔλεγεσ ὅτι ἤθελε νὰ εἰσδύσῃ μέσα εἰς τὴν κοιλίαν του.

— Θέλεις, βρωμερὴ ὄχεντρα, νὰ σὲ κάμω νάγκαλιᾶσης τὰ πόδια τοῦ πτώματος αὐτοῦ;... θ-θέλεις;

Καὶ συλλαμβάνων τὸν Πετουνικόφ ἀπὸ τὸν γακᾶ ὁ Κουβάλδης τὸν ἔστειλε νὰ κυλισθῆ σὰν μικρὴ γάτα πρὸς τὴν θύραν.

Οἱ «ξεπεσμένοι» ἀπεμακρύνθησαν ζωηρῶς, κάμνοντες θέσιν εἰς τὸν ἔμπορον διὰ τὴν πτώσιν του. Ἐκεῖνος δὲ ἐξηπλώθη παρὰ τούς πόδας των ὀρυόμενος ἐκ τοῦ τρόμου καὶ τῆς μανίας:

— Μὲ σκοτώνουνε!... Βοήθεια!... Μὲ σκότωσαν!

Ὁ Μαρτσιανὸφ ἐσήκωσεν ἀργὰ τὸ πόδι σημαδεύων τὸ κεφάλι τοῦ ἔμπορου. Τὸ Λεῖψανο, μὲ κάποιαν ἠδονικὴν καὶ θριαμβευτικὴν ἐκφρασιν ἔπτυσε μέσα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πετουνικόφ. Ὁ ἔμπορος συνεμαζεύθη ὅπως-ὅπως καὶ προχωρῶν τετραποδητὶ καταγῆς, ἐκλύσθη εἰς τὴν αὐλήν συνοδευόμενος ἀπὸ τούς βραχνούς γέλωτας τῶν «ξεπεσμένων».

Εἰς τὴν αὐλήν ἐνεφανίσθησαν δύο κλητῆρες, ὁ δὲ ύπαστυνόμος τούς ἔδειξε τὸν Κουβάλδαν καὶ εφώναξε θριαμβευτικῶς:

— Συλλάβετέ τον! δέστε τον!

— Δέστε τον, φίλοι μου, ἔλεγεν ἱκετευτικῶς ὁ Πετουνικόφ.

— Μὴ μ' ἐγγίζετε! Δὲ φεύγω! Θὰ πάω ὁ ἴδιος

Η ΜΥΤΙΛΗΝΗ

"Αποψις τοῦ λιμένος.

ἐκεῖ πού πρέπει, ἔλεγεν ὁ Κουβάλδης, σπρώχνων διὰ χειρονομίας τοὺς κλητήρας πού ἔτρεξαν πλησίον του.

Οἱ «ξεπεσμένοι» ἐξηφανίζοντο ἕνας-ἕνας. Ρακένδυτοι, ζοφερὰ μορφὰ μετέφερον ἤδη τὸν Δάσκαλον ἔξω τοῦ ἀσύλου.

— Θὰ σοῦ δεῖξω ἐγώ, περιστεράκι μου... Περίμενε λίγο! ἀπειλοῦσε ὁ ἀστυνόμος.

— "Ἐ λοιπόν, καπετάνιε; ἡρώτα ὁ Πετουνικῶφ μὲ χαιρεκακίαν, ἐνθαρουνθεὶς καὶ χαρούμενος τώρα πού ἔδλεπε τὸν ἐχθρὸν νὰ τοῦ δένουν τὰ χέρια. "Ἐ λοιπόν; Χεροδεμένος!... περίμενε δά! θὰ δῆς ἀκόμα κι' ἄλλα!...

"Ἄλλ' ὁ Κουβάλδης ἐσιώπα. "Ἐκρατεῖτο ἀπὸ τοὺς δύο κλητήρας τρομερὸς καὶ εὐθυγενής καὶ παρετήρει ἀνεγκυρόμενον τὸν Δάσκαλον ἐπάνω εἰς τὸ κάρρον. Ὁ ἄνθρωπος πού ἐκρατοῦσε τὸ πτόμα ἀπὸ τοὺς βραχίονας, ἦτο κοντοῦ ἀναστήματος καὶ δὲν κατώρθωνε νὰ βάλῃ τὸ κεφάλι τοῦ Δασκάλου τὴν ἰδίαν στιγμὴν πού τὰ πόδια του εἶχον πέσει μέσα εἰς τὸ κάρρον. Διὰ μίαν στιγμὴν ὁ Δάσκαλος εὐρέθη εἰς θέσιν τοιαύτην, ὥστε θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἐπεθύμησε νὰ κρημνισθῇ ἀπὸ τὸ κάρρον μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω καὶ νὰ κρυφθῇ μέσα εἰς τὴν γῆν, ὅπως ἀποφύγη τοὺς μοχθηροὺς ἐκείνους καὶ κτηνώδεις ἀνθρώπους πού δὲν τὸν ἄφηναν ἤσυχον.

— Πάρτε τον! διέταξεν ὁ ἀστυνόμος, δεικνύων τὸν ἵλαρχον.

Χωρὶς νὰ διαμαρτυρηθῇ ὁ Κουβάλδης, ἄφωνος καὶ συνωφρωμένος, ἤρχισε νὰ περπατῇ διὰ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν αὐλὴν, καὶ ὅταν ἐπερνοῦσε πλησίον τοῦ Δασκάλου, ἐκλινε τὴν κεφαλὴν ἐν εἶδει χαιρετισμοῦ ἀλλὰ δὲν τὸν παρετήρησε πλέον. Ὁ Μαρτυσιανῶφ μὲ τὴν ὄψιν ἀπολιθωμένην τὸν

ἠκολούθησε. Ἡ αὐλὴ τοῦ ἐμπόρου Πετουνικῶφ ἐκενοῦτο ταχέως.

— Ν-νού! "Ἐμπρός!

"Ὁ ὀδηγὼν τὸ κάρρον ἔσεισε τὰς ἡνίας ἐπὶ τῶν γώτων τοῦ ἵππου.

Τὸ κάρρον ἤρχισε νὰ προχωρῇ ἀνατινασσόμενον ἕνεκα τοῦ ἀνωμάλου ἐδάφους τῆς αὐλῆς. Ὁ Δάσκαλος σκεπασμένος μὲ παλαιὰ ράκη ἦτο ἐξηπλωμένος ὑπτίος καὶ ἡ κοιλία του ἔτρεμε. "Ἐφαίνετο ὅτι ὁ Δάσκαλος ἐγάλα ἤσυχα καὶ μὲ ἱκανοποίησιν, χαίρων διότι ἐγκατέλειπεν ἐπιτέλους τὸ ἄσυλον διὰ νὰ μὴν ἐπανέλθῃ ποτὲ πλέον ἐκεῖ, ποτὲ πλέον...

* *

"Ὁ Πετουνικῶφ ἀκολουθῶν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν συνοδίαν ἐσταυροκοπήθη μετὰ κατανύξεως, καιόπιν ἤρχισε νὰ τινάζῃ ἐπιμελῶς μὲ τὸ σκιάδι του τὴν σκόνην καὶ τὰς ἀκαθαρσίας ποῦ εἶχαν κολλήσει εἰς τὰ φορέματά του ἀπὸ τὸ οἰκτρὸν πέσιμόν του. Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σκόνη ἐξηφανίζετο ἀπὸ τὴν ποντέβκα του κάποια γαληνιαία ἔκφρασις εὐχαριστήσεως καὶ αὐτοπεποιθήσεως ἐχύνετο ἐπὶ τῆς μορφῆς του. Ἀπὸ τὴν αὐλὴν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ τὸν Ἀριστείδην Φόμιτς Κουβάλδαν, μὲ τὰς χεῖρας γυρισμένας καὶ δεμένους ἐπὶ τῶν νώτων, πελώριον, λευκόφαιον, φέροντα εἰς τὴν κεφαλὴν τὸ σκιάδι του μὲ τὸ κόκκινον σειρήτι, πού ὁμοίαζε μὲ ταινίαν αἵματος, νάναθαίνῃ κοπιωδῶς τὸν ἀνήφορον τοῦ λόφου πρὸς τὴν πόλιν.

"Ὁ Πετουνικῶφ ἔχαμογέλασε μὲ χαμόγελο νικητοῦ καὶ ἐστράφη πρὸς τὸ ἄσυλον, ἀλλ' ἐσταμάτησεν ἔξαφνα ἀνασκιρτῶν:

Εἰς τὴν θύραν ἀντίκρου του, ὄρθαιτο μὲ τὴν βακτηρίαν εἰς τὴν χεῖρα καὶ μὲ μέγαν σάκκον

ὄπισθεν τῶν ὤμων ἕνας γέρον φρικαλέος τὴν ὄψιν, τοῦ ὁποίου τὰ καταλερωμένα ράκη ἐσκέπαζον ὅλον τὸ μῆκος τοῦ μακροῦ σώματός του, κυρτωμένου ἀπὸ τὸ βῆρος τοῦ φορτίου του, μὲ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους, ὡς νὰ ἤθελε νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τοῦ ἐμπορίου.

— Τί θέλεις; ἀνέκραξεν ὁ Πετουνικῶφ. — Ποιὸς εἶσαι;

— Ἐνας ἄνθρωπος... ἀπεκρίθη μιὰ βαθιὰ καὶ παραλυμένη φωνή.

Ἡ βραχνὴ αὐτὴ φωνὴ ἐχαροποίησε τὸν Πετουνικῶφ καὶ τὸν καθισύχασε. Ἐμειδίασε μάλιστα :

— Ἐνας ἄνθρωπος. Γιὰ κοιτάξε κεῖ!... Μὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι σὰν κ' ἐσένα;

Παραμερίσας δὲ ἀφῆκε νὰ περάσῃ ὁ γέρον, ὅστις διηυθύνετο κατ' εὐθείαν πρὸς αὐτόν, ψιθυρίζων ὑποκόφως :

— Ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν... καθὼς τοὺς θέλει ὁ Θεός. Ὑπάρχουν ἀκόμη χειρότεροι ἀπὸ ἐμένα... χειρότεροι... μάλιστα!

Ὁ σκυθρωπὸς οὐρανὸς παρετήρει τὴν ἀκάθαρτον αὐλὴν καὶ τὸν ἀνθρωπάκον τὸν καθάριον μὲ τὸ ψαρὸν σφηνοειδὲς ὑπογένειόν του, ὅστις ἐβάδιζεν ἐπὶ τῆς γῆς μετρῶν τὸ ἔδαφος μὲ τὰ μικρὰ του βήματα καὶ τὰ μικρὰ διαπεραστικά του μάτια. Ἐπὶ τῆς στέγης τῆς μεγάλης γηραιᾶς οἰκίας μία κορώνη εἶχε καθίσει κ' ἐκρῶζε πενθίμως, ταλαντευομένη, καὶ μὲ τὸν λαιμὸν ιεντωμένον.

Εἰς τὰ φαιὰ καὶ μελαγχολικὰ νέφη ποῦ ἐσκέπαζαν ἐξ ὀλοκλήρου τὸν οὐρανόν, ὑπῆρχε κάτι τὸ ἀπειλητικόν, τὸ ἀσπονδόν, ὡσὰν νὰ ἐμελλον νὰ ξεσπάσουν εἰς χειμαρρῶδη βροχὴν μὲ τὴν στερεὰν καὶ ἀμετάκλητον ἀπόφασιν τοῦ νὰ ξεπλύνουν ὅλον τὸν βόρβορον τῆς γῆς αὐτῆς, τῶν δυστυχιῶν, τῶν βασάνων καὶ τῶν θλίψεων.

Μετάφρ. Δ. Π. Ἀλβανοῦ.

ΠΑΜΕ...

Μὲ τραβοῦνε τ' ἄστρα
Σ' ἕναν κόσμον ξένο
Κόσμον ποῦ δὲν ξέρω,
Κόσμον ὄνειρευτό,
Μὲ τραβάει τὸ κῦμα
Πέρ' ἀπ' τ' ἀκρογιαλί,
Ποῦ ἢ νεράϊδες πλέκουν
Τὸ λευκὸ χορὸ.

*
**

Καὶ μοῦ λέει τόσα
Λόγια ζηλεμένα
Ἡ λαλιὰ τῶν ἄστρων
Λόγια ἀρμονικά,
Καὶ μοῦ λέει τὸ κῦμα
Πῶς γιὰ μένα πλέκουν
Ἡ ξανθὲς νεράϊδες
Στέφανα λευκά.

*
**

Ἦ γλυκειὰ μου ἀγάπη,
Ἔλα... μὴ φοβᾶσαι...
Στ' ἄγνωστο ταξεῖδι,
Πᾶμε μιὰ νυχτιὰ,
Κεῖ ποῦ φεύγουν τ' ἄστρα,
Κεῖ ποῦ πάει τὸ κῦμα
Ἡ ζωὴ μας θᾶναι
Ἦσως πειὸ γλυκειὰ.....

Μαρίκα Καρακάση (Πίπιζα).

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

Στὸ Καζίνο, ὅπως ὀνομάζουν οἱ χωριανοὶ τὴ μικρὴ Λέσχη τοῦ χωριοῦ των, ὅπου πήγαινε τὸ ἄνθος τῆς κοινωνίας, ἐσύχναζαν καὶ μερικοὶ ποῦ ἀπετέλουν μιὰν φανεράν ἀντίθεσιν πρὸς ὅλους τοὺς ἄλλους θαμῶνας. Ἄλλ' οἱ πλέον ἀχώριστοι ἦσαν ὁ Δημήτριος Ἰωαννίδης ἢ Γιαννιός, αὐτόχθων ἐκ πατρὸς καὶ μητρός, μὲ στρογγύλην κεφαλὴν, φέρων τὴν ἀπάθειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν φαλάκραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, εἰσοδηματίας· ὁ Ἀντώνιος Εὐστρατιάδης ἢ Βλάσιος κοινῶς Σμυρνιός, διότι πράγματι ἦτο ἀπὸ τῆ Σμύρνης, γνωρίζων ἀρκετὰς ξένας γλώσσας, ἀλλὰ μὴ ὁμιλῶν καμμίαν καὶ ἐξασκῶν τὴν τέχνην τοῦ πράκτορος διαφόρων ἐπιχειρήσεων· καὶ ὁ Διονύσιος Γιαμᾶς, κοινῶς Νιόνιος ἐκ Κεφαλληνίας, ζωγράφος, καλλιτέχνης ὡς ὅλοι οἱ πατριῶταί του, ἀλλὰ χωρὶς καλλιτεχνικὰς συνηθείας. Μακρὰ μαλλιά μὲ χωρίστρα στὴ μέση καὶ κομμένα κατὰ τὸ λαιμὸ μὲ μιὰ ἴσια ψαλιδιὰ δὲν εἶχε. Γραβάτες μεγάλες μὲ παρδαλὰ καὶ ἰδιότροπα χρώματα δὲν τοῦ ἔ-

καμαν γούστο : οὔτε ἔβαζε ποτὲ σκερτσόζο καπέλλο μ' χτυπητὴ κορδέλα τυλιγμένο. Τίποτε ἀπ' αὐτά. Εἰς τὸ πρόσωπόν του μόνον ἐκάθητο πάντοτε σὰ χειμωνιάτικο σύννεφο μιὰ βαθιὰ μελαγχολία, ποῦ δὲν τοῦ πήγαινε καὶ ὄσχημα. Ἦτο 35 ἐτῶν.

Κοινὸν γνώρισμα εἶχαν μόνον, ὅτι καὶ οἱ τρεῖς ἦσαν τακτικοὶ στὴν πρέφα τους. Ἀρχίζαν πάντοτε τὸ ἐσπέρας εἰς τὰς 6 καὶ ἐτελείωναν εἰς τὰς 8, δύο ὥρας πάντοτε, οὔτε ἕνα λεπτόν ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω· κατὰ τὰ ἄλλα ἦσαν ἀταίριαστοι· οἱ δύο ἦσαν καλοπανδρεμμένοι, ὁ Νιόνιος ἦτο ἐλεύθερος. Ὁ Ἰωαννίδης εἶχε ἰδιαιτέραν συμπάθειαν εἰς τὰ λουκάνικα καὶ εἰς τὰ ζαμπόνια, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔφερεν ἀπὸ τῆ Σμύρνης ὁ καπετὰν Γεώργης μὲ τὸ τρεχαντήρι του, ποῦ εἶχε ἀρματωσιὰ μπρατσέρας, τὸ μόνον πλοῖο ποῦ ἔκαμε τὸ ταξεῖδι τῆς Σμύρνης, ἅμα δὲν ἦτο νοτιὰ. Οἱ ἄλλοι δὲ ὄγαποῦσαν τὴ μπίρα. Ὁ Σμυρνιός εἶχε κάτι ἀπὸ τὸν ἀέρα τῆς Σμύρνης, ἦτο πεταχτὸς καὶ εὐθυμὸς· ὁ Νιόνιος ἦτο σιωπηλὸς καὶ μελαγχολικὸς. Κανεὶς δὲν τὸν εἶδε νὰ γελάσῃ, ἀφ' ὅτου ἦλθε ἀπ' τὴν Κεφαλληνίαν· καὶ ἦτο ἕνας χρόνος.

Ἄμα ἐτελείωναν τὴν πρέφα τους, πρῶτα λογαριαζότανε πόσα καπίκια ἔχανε ὁ ἕνας καὶ πόσα κέρδιζε ὁ

Άλλος, κατόπιν τυλίγανε τὰ χαρτιά τους με θρησκευτικήν εὐλάβεια εἰς ἓνα γαλάζιο χαρτί, γιὰ νὰ μὴ χαλοῦν, τὰ παρέδιδαν εἰς τὸν καφετζῆν καὶ ἔπειτα λαμβάνοντες πόζα συγκλητικῶ, διέταζαν ἀπὸ τὰ κέρδη τὴν μπίρα τους· τρεῖς αὐτοὶ ξεχωριστοὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς θαμῶνας εἰς τὸ δικό τους, τὸ σιδηρένιο μὲ μάρμαρο ἀπὸ πάνω τραπεζάκι τους.

Μεζές ὁμως δὲν ἐπερίσσευε ποτὲ καὶ διὰ τοὺς φίλους ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Γιάννη. Μιὰ βραδιά ὁ Σμυρνιὸς ἠρώτησε πειρακτικὰ τὸν Ἰωαννίδην.

— Σήμερα ὁ καπετὰν Γεώργης πήγαινε μιὰ σακκοῦλα πράγματα στὸ σπίτι σου· μήπως σοῦ πέσανε παραπάνω;

Τοῦτο τὸ εἶπε, ἐπειδὴ ἀπὸ ἓνα χρόνο τώρα ποῦ παίζουν τὴν πρέφαν καὶ πίνουν μαζὺ τὴ μπίρα τους, δὲν ἔφερε καμμιά φορὰ μεζὲ ἀπὸ τὰ λουκάνικα καὶ τὰ ζαμπόνια. Ὁ Ἰωαννίδης προσεποιήθη ὅτι δὲν ἤκουσε, ἐχτύπησε δυνατὰ τὸ ποτήρι του μὲ τὸ τοῦ Νιόνιου, ἐτράβηξε μιὰ ροφηξιά καὶ, ἀφοῦ ἐπλατάγισε ἰσχυρῶς τὴν γλῶσσάν του ὡς σημεῖον εὐχαριστήσεως ἤρχισε τὴν ἱστορίαν τοῦ πλούτου του. Μιὰ φορὰ ἦτο μπακάλης· αὐτὸ ἦτο τὸ πρῶτόν του στάδιον πρὸς πλουτισμόν· ἔπειτα ἔγεινε λαδᾶς· κατόπιν ἐλαιοβιομήχανος τοῦτο ἦτο τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον στάδιόν του· ἔτσι γίνεται κανεὶς πλούσιος· τώρα ἀπολαμβάνει τοὺς καρποὺς τῶν τιμίων κόπων του.

Ὅλοι σχεδὸν ἐγνώριζαν τὴν παρέαν αὐτήν· οἱ λοιποὶ καζινισταὶ δὲν τοὺς ἠνώχλουν τυπικοὶ πάντοτε στὸ ἴδιο τραπεζάκι τους, καθένας στὴν ἴδια θέσι, μὲ τὰ ἴδια χαρτιά, χωρὶς ἀστεϊσμούς, μόνοι τους, μὲ τὴν ἴδια σοβαρότητα· ὅλοι ἐζήλευαν τὴν ἀγάπην των.

Ὁ Κώστας Μπουφίδης, βέρος τύπος τοῦ χωριοῦ του, ἔχων ὡς ὅλοι οἱ συμπατριῶταί του τὸ κουσέλι στὴν καρδιά καὶ τὴν κακογλωσσίαν στὸ στόμα· μόλις τώρα ἦλθε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ ἔφερε ὅλο Ἀμερικάνικη λίρα· μόνον ἐπάγγελμα εἶχε νὰ βρῆ καμμιά νύμφη· φαίνεται πῶς ἀκόμη δὲν τὸ κατάφερε, ὅπως δὲν τὰ κατάφερε καὶ μὲ τὴν παρέαν ποῦ γύρευε νὰ προσκολληθῆ καὶ ἔτσι ἔμειναν πάλιν οἱ τρεῖς. Ἡ μιὰ βραδιά ἦτο ἐπανάληψις τῆς προηγουμένης· ἓνα βράδυ νὰ τοὺς ἔβλεπε κανεὶς, ἔφθανε νὰ τοὺς γνωρίσῃ γιὰ πάντα.

Εἰς τοὺς χωριανούς ὁ Διονύσιος ἦτο ἄγνωστος. Μὲ ἄλλον ἐκτὸς τοῦ Δημητρίου Ἰωαννίδου καὶ Σμυρνιοῦ δὲν εἶχε σχέσεις· διὰ τοὺς χωριανούς αὐτὸς ἔμενε μυστήριον· ἡ ἀδιακρισία τῶν ἐρωτήσεων δὲν ἰσχυσε κατὰ τῆς παγετώδους ἀπαθείας τοῦ ἀνδρός. Κάθε Κυριακὴν ποῦ δὲν εἶχε δουλιὰ τὸ εἶχε τάξιμον νὰ περιφέρεται πεζὸς εἰς τοὺς τρεῖς μοναδικούς περιπάτους τοῦ ἔξω τοῦ χωριοῦ. Οἱ σύντροφοὶ του σπανίως τὸν ἠκολούθουν εἰς τὰς ἐξόδους του αὐτάς.

Ὡς τόσο, ἀπὸ τινος ὁ Νιόνιος ἤρχισε τὰ γίνεται μελαγχολικώτερος· τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του εἶχαν ἀλλοιωθῆ· τὰ μάτια του εἶχαν βαθύνει μέσα εἰς τὰς κόγχας των. Ἐφαίνετο τέλος ὅτι ἔπασχε· τίποτε ὁμως δὲν ἔλεγε, οὔτε στοὺς φίλους του, μολονότι ἐπιμόνως τὸν ἠρώτων. Μὲ δίχως ὀρεξὴ ἔπαιζε καὶ τὴν πρέφαν κ' ἔπινε καὶ τὴν μπίρα του τὰς τελευταίας ἡμέρας.

Μιὰ βραδιά, ἦτον ἡ 12 Ἰανουαρίου 19.. ἡ παρέαν δὲν ἐστέκετο καλά. Οἱ δυὸ εἶχαν καταλάβει τὰς θέσεις των· ἡ καθέκλα τοῦ συντρόφου των ἦτο ἐκεῖ· ἀλλ' ἐκεῖνος ἔλειπε. Τί νὰ τοῦ συνέβη; οἱ σύντροφοὶ του σιωπηλοὶ ἔρριπταν στὸ κάθε ἀνοιγμα τῆς πόρτας τὴν

ματιὰ τους. Τίποτε. Ἡ νευρικότης ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω. Ὁ Βλάσιος τότε σκύβει καὶ λέγει σιγανὰ σιγανὰ στὸ σύντροφό του:

— Νὰ μὴ τοῦ συνέβη τίποτε; εἶναι μέρες τώρα ποῦ δὲν τὸν βλέπω καλά· πρέπει νὰ μάθουμε.

Καὶ ἐκύταξε τὸ ὥρολόγιόν του, ἓνα χρυσοῦν ὥρολόγιον μὲ χρυσοῦν ἀλυσίδα. Ἀφοῦ ἐπροχώρησεν ἀρκετὰ ἡ ὥρα τῆς νυκτός, ὁ Βλάσιος εἶπε πάλιν:

— Γιαννιέ, πᾶμε νὰ φύγουμε. Ἄλλ' ὁ Γιαννιὸς μισομεθυσμένος ἤδη δὲν ἐκινήθη ἀπὸ τὴν θέσιν του.

Τότε ὁ ἄλλος ἐσηκώθη, τὸν ἐκαληνύκτισε καὶ διηθύνηθη πρὸς τὴν θύραν· κατέβηκε τὴ μαρμάρινη σκάλα τοῦ καζίνου, ἐπέρασε τὴν ἀγορὰν, κατόπιν ἔστρεψε δεξιὰ καὶ πάντοτε προχωρῶν ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τοῦ πετρενίου γεφυριοῦ καὶ ἐκύταξε τὸ ποτάμι, ποῦ δὲν ἔχει ὄνυμα, νὰ τρέχῃ ἀπὸ κάτω σιωπηλό. Τὸ ποτάμι αὐτὸ εἶναι ὁ καλλίτερος σκουπιδιάρης τῆς πόλεως· καὶ ὁμως πολλοὶ τὸ εὐρίσκουν μὲ ἀσχημιὰ τοῦ τόπου· εἶναι οἱ αὐτοχειροτόνητοι κριταὶ καὶ διορθῶται ὅλων. Ὅλα εἶναι σιωπηλὰ καὶ κοιρασμένα. Εἰς τὸ βάθος τοῦ ποταμοῦ ἐκεῖ ποῦ τὸ φεγγάρι ὅλα τὰ δείχνει σκιερὰ καὶ ἀμυδρά, ἐφαίνεται σὰν ἀπηρχαιωμένο φρούριο ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸν ὑψηλὸν αὐλόγυρόν της· πιστὸν ἀπεικόνισμα ἀρχαίων ἰδεῶν. Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ποταμοῦ ἐφαίνετο σὰν κρεμασμένον ἀνάποδα τὸ καμπαναριό· λὲς καὶ ἦτο στοιχειωμένο φάντασμα ὑπὸ τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ φωτός τῆς σελήνης μέσα στὸ κινούμενα νερὰ τοῦ ποταμοῦ· ὅλα τὸν ἐφόβιζαν.

Εἶδε γύρω του. Ἦτο μόνος. Ἀνεστέναξεν ἀπὸ ψυχῆς. Κατέβασε τὸ κεφάλι του καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὸν δρόμον του· ἔφθασε εἰς τὴν ὀπισθίαν θύραν τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλὰ δὲν ἐπέρασεν· ἐστάθη καὶ προσηυχῆθη. Πολλάκις ἡ ψυχὴ προμαντεύει· ἡ στιγμή ἐκείνη εἶπε ἱερά· καὶ αὐτὸς ὁ ὕλιστής καὶ ἄθεος κατὰ τὰς στιγμὰς ταύτας βλέπει τὸ μέσα του κενὸν καὶ κύπτει συντετριμμένος τὴν κεφαλὴν ἐνώπιον τοῦ ἀπείρου.

Ὁ Βλάσιος ἢ Σμυρνιὸς ἠγάπα τὸν φίλον του· ἠσθάνετο μεγάλην συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν ἴσως διότι ἦτο καὶ αὐτὸς ξένος· δὲν ἠδύνατο λοιπὸν νὰ ὑπάγῃ πρὸς ὕπνον πρὶν μάθῃ τί εἶχεν ἀπογίνει ὁ Νιόνιος.

Ἐπροχώρησεν ὁ δρόμος του τὸν ἔβγαλε σὲ σπίτι ἐρημωμένο· καμμιά ὀμιλία, κανεὶς θόρυβος· πανταχοῦ βασιλεύει σιγή· καὶ μόνον ἓνα φῶς τρεμουλιαστό, μιὰ ἀκτίς σβυνομένης λαμπάδος δειλὰ-δειλὰ ἐξερχομένη τοῦ μόνου παραθύρου ἐδείκνυεν ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχει ἀνθρώπος. Ἦνοιξε τὴν πόρτα καὶ ἀνήλθε· ἡ σκάλα ἔτριξε, λὲς νὰ ἠσθάνθη καὶ αὐτὴ τὸν ἰδικόν της πόνον.

Ὁ Διονύσιος ἦτο ἐκεῖ· ἔξαπλωμένος στὸ κρεβάτι του τὸ πρόσωπόν του ἦτο μαῦρον· τὸ βλέμμα του ἐστέκετο ἀπλανές· ἦτο πεθαμένος· ὁ Βλάσιος πάραυτα τὸ ἐνόησεν· ἔπιασε τὰ βλέφαρά του ζεστὰ ἀκόμη καὶ τὰ κατεβίβασεν, ἔκλεισε τὰ μάτια του, ἐσφράγισε τὸ στόμα του. Μιὰ γραῖα γειτόνισσα προσκληθεῖσα τὸν ὄλλαξεν· ἔβαλαν τὸ σιδηρένιο κρεβάτι του εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου, γυμνοῦ, παγωμένου, δίχως φωτιά. Ἐσταύρωσαν τὰ χέρια του στὸ στήθος του καὶ τοῦ ἔθεσαν ἐπάνω ἓνα εἰκόνισμα· ἦναψαν δυὸ νεκρικὲς λαμπάδες γύρω στὴν κλίνην καὶ ἔθεσαν ἓνα πῆλινο θυμιατὸ γεμάτο μοσχολίβανο παρὰ τὴν κεφαλὴν του. Ἡ γραῖα κατόπιν ἔφυγε· ἔκαμε τὸ καθήκόν της.

Κανεὶς δὲν εὐρέθη νὰ τὸν κλάψῃ· παππᾶς δὲν τὸν ἐκοινώνησε τὰ ὄργαντα μυστήρια· λυπητερὸ μυρολόγι δὲν ἀκούσθηκε· χέρι γυναικὸς δὲν εἶχε περιποιηθῆ τὸ

ὄρφανεμένο του κορμί· ἔτσι πεθαίνει ὁ ξένος στὴν ξενητεία. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ διανομεὺς τοῦ ταχυδρομείου ἔφερε μίαν συστημένην ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Διονύσιον· τὴν ἔλαβεν ὁ Βλάσιος καὶ μετὰ τινὰ δισταγμὸν τὴν ἤνοιξε καὶ τὴν ἀνέγνωσε:

«Παιδί μου (ἔγραφεν ἡ μητέρα του) ἡ κοινωνία σου ἀπέδωκε δικαιοσύνη· ἔλα, ἔλα πειὰ νὰ σηκώσης τὴ μαύρη καταχνιά, τὴ θεοσκοτεινὴ ἀντάρα ποῦ σκέπασε, ἀποπνικτικὰ τὸ δόλιο μας τὸ σπίτι ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ σέ χάσαμε· ἡ ὁμοιορθε ἀδελφή σου ἔλιωσε μὲς στὰ δάκρυα· ἡ δύστυχη! πατέρα δὲν ἔχει· ὁ ἀδελφός της εἶνε ζωντανός — πεθαμένος· ἄχ! παιδί μου· ἔλα· ἴσως καὶ γελάσουν πειὰ τὰ χεῖλη μας τὰ μαρᾶμένα».

Ὁ Σμυρνιὸς δὲν ἀντέσχεν· ἐδάγκασε μὲ πόνο τὰ χεῖλη του, δάκρυα λύπης καὶ ἀγανακτήσεως ὁμοῦ ἀνέβλυσαν εἰς τὰ μάτια του, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καί:

— Ἡ κοινωνία ἀπέδωκε δικαιοσύνην! εἶπε μὲ εἰρωνίαν....

Τὴν ἐπαύριον οἱ καμπάνες δὲν ἐκτύπησαν πολλὰς φορὰς, ὅπως γίνεται συνήθως στὸ χωριό· δὲν ἦτο πλούσιος· κόσμος πολὺ ὀλίγος εἶχεν ἔλθει εἰς ὄλον τὸν μεγάλον δρόμον τὸν ἔμπροσθεν τοῦ σπητιοῦ του μόλις εἶχαν μαζευθῆ 15 πρόσωπα καὶ τούτων τὰ περισσότερα ἀπὸ περιέργειαν. Καὶ πρᾶγμα παράδοξον! — Οὔτε αὐτὸς ὁ φίλος του Ἰωαννίδης δὲν εἶχε φανῆ διόλου.

Ἡ κηδεὶα του ἔγεινε σοβαρὰ καὶ ἀπέριττος μὲ ἔξοδα τοῦ Βλασίου· στέφανοι δὲν ὑπῆρχαν· ὁ ἀποθανὼν ἦτο ξένος· φωναὶ κλαυθμηραὶ δὲν ἤκούοντο· ὁ Βλάσιος ἠκολούθει ἀσκεπῆς ὀπισθεν τοῦ φερέτρου μέχρι τῆς τελευταίας τοῦ νεκροῦ κατοικίας. «Εἷς ξένος ἐφρόντιζε δι' ἄλλον ξένον. Ὁ ψαλμὸς «Πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπινα, ὅσα οὐχ ὑπάρχει μετὰ θάνατον» ἐπανελήφθη πολλάκις· ὁ κόσμος ὁμοῦ δὲν τὸν ἤκουσεν.

Ἀπὸ τότε ἡ παρέα χάλασε, ὁ Βλάσιος δὲν ἐπάτησε ποτὲ πλέον τὸ πόδι του εἰς τὸ καζίνο καὶ ἀπέφευγεν ἐπιμελῶς τὸν Γιαννιὸν· χαιρετισμὸν δὲν ἀντήλλαξαν πλέον ποτὲ.

Δ. Σ.

Ἡ ΜΝΗΣΤΗ ΤΟΥ ΝΑΥΤΗ

Κάθε ποῦ δέρονσιν τὰ στοιχεῖα τῆ θάλασσα τὴ μαύρη ὁ νοῦς μου ἀνταριάζεται χειρότερα ἀπ' τὴν πλάση: γοργοχτυπῆ ἡ καρδοῦλα μου, γοργοχτυπῆ, θὰ σπάση, τρέχει ἡ φουρτοῦνα, μέσα μου ἄλλη φουρτοῦνα ναῦρη.

Βοήθα, βοήθα, Παναγιά, τὸ ναῦτη μου, τὸ ναῦτη! Τονὲ θωρῶ κρεμάμενο στὰ ξάρτια τὰ σπασμένα, μέσ' τὸ καράβι τὸ ἔντρομο μὲ τὰ πανιὰ σχισμένα. Βογγοῦν θεριά τὰ κύματα κι' ὁ οὐρανὸς ἀστράφτει.

Ὡ σύ, ὁποῦ φτερώνεσαι γιὰ νὰ τὸν βρῆς, ἀγέρα, μαζί σου ὅλη πάρε με, ὄχι τὴ σκέψη μόνο, νὰ τοῦ γλυκαίνω τὴν καρδιά, τὸν κίνδυνο, τὸν πόνο. Κοντὰ του θέλω νὰ βρεθῶ τούτη τὴν ἄγρια μέρα.

Β. Ἐλεγάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ

— ΔΥΟ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

— ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΕΣΠΕΡΙΣ

— ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

— ΘΕΑΤΡΙΚΑ

19 Μαΐου 1911.

ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΤΑΙΑΝ Κυριακὴν τοῦ Ἀπριλίου μᾶς ἔκαμε μίαν πολὺ πολὺ πρωτότυπον καὶ ὠραίαν διάλεξιν ἡ κ. Πετρούλα Ψηλορείτη (Γαλάτεια Καζαντζάκη), ἡ γνωστοτάτη θεατρικὴ κριτικογράφος, ἡ φιλοσοφικωτάτη καὶ εὐρυμαθεστάτη τῶν Ἑλληνίδων λογίων γυναικῶν. Καὶ ποῦ ἂν ἀγαπᾶτε! Κάτω ἀπὸ τὸν ὀλογάλανον οὐρινὸν καὶ μέσα εἰς τὰ χλοάζοντα ἐρείπια τοῦ θεάτρου Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, κάτωθεν τῆς Ἀκροπόλεως. Τὸ ἀκροατήριον ὄχι πυκνὸν ἀλλ' ἐκλεκτόν· ἡ πλειονότης τῶν μελῶν τῆς «Φοιτητικῆς Συντροφίᾳς», κατὰ παράκλησιν τῆς ὁποίας καὶ ἔγινεν ἡ διάλεξις, καὶ ὁ ἀφρὸς τῶν λογίων μας: ὁ βουλευτὴς κ. Μαβίλης, ὁ γλυκύτατος σο-νετογράφος καὶ δεύτερος Ἅγιος τῶν Κερκυραίων, οἱ κ. κ. Τσιριμῶκος καὶ Πετροκόκκινος, ἀμφότεροι ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου, ὁ ἱπποτικωτάτος Σκίπης, ὁ ποιητὴς — μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειας τοῦ κ. Ζαχ. Παπαντωνίου ὅπως τὸν ξεγράψῃ ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν ποιητῶν —, ὁ ὀμηρικωτάτος τῶν νέων ποιητῶν μας Μάρκος Αὐγέρης, ὁ Μελικέρτης καὶ ἄλλοι. Καὶ μᾶς ὠμίλησεν ἡ Κρησοῦσα λογία περὶ τεσσάρων νέων ποιητῶν τῆς πατρίδος της — τοῦ Λ. Ἀλεξίου, τοῦ Μ. Καλυδίτη, τοῦ Γ. Λουλακάκη καὶ κάποιου ἄλλου ποῦ μοῦ διαφεύγει τὸ ὄνομά του. Μία ποιητικὴ σχολὴ ἐντελῶς νέα, εἰς τοὺς μύστας τῆς ὁποίας ὄχι μόνον δὲν ἐμπνέει τὸν πεσιμισμὸν ἢ ἀντίληψιν τῆς ματαιότητος τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἐμβάλλει εἰς αὐτοὺς τὴν δύναμιν ν' ἀντικρῦζον μὲ χαμόγελο καὶ τὰς καλὰς καὶ τὰς κακὰς ὄψεις τῆς ζωῆς καὶ νὰ εὐρίσκουν παντοῦ καὶ πάντα τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐτυχίαν. Ἐν τῷ μεταξὺ μᾶς ἀπήγγειλε καὶ πολλὰ ποιήματα τῆς σχολῆς ταύτης ἡ ἀργυρόφωτος ὀμηλήτριά μας, ποιήματα ὅμως μὴ ἔχοντα καμμίαν σχέσιν μὲ τοὺς τόσον συχνούς φθιστικούς κλαυθμηρισμούς. Καὶ ἐτελείωσε μὲ τὴν συμβουλήν ν' ἀγαπήσωμεν τὴν φύσιν.

Καθόλου δὲ ἡ ὀμιλία τῆς κ. Πετρούλας Ψηλορείτη ἦτο μία ὠραία μουσικὴ συναυλία, ἡ ὁποία ἐσκόρπισε τὰ μαῦρα νέφη τοῦ ρομαντισμοῦ ἀπὸ τὰς ψυχὰς πολλῶν νέων μας.

*
* *

ΔΕΥΤΕΡΑ ΔΙΑΛΕΞΙΣ λίαν ἐνδιαφέρουσα ἦτο τῆς κ. Λέν, γενομένη ἐν τῷ «Παρνασσῷ» τὴν 2αν τρέχοντος, ἐνώπιον πολυπληθοῦς καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου.

Ἡ κ. Λέν εἶνε Ἑλληνὶς ἐκ Τραπεζοῦντος, ἡλι-

κίας εἴκοσι περίπου ἐτῶν, ἡ ὁποία ἀπὸ παιδι ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας τῆς «Οἱ ξένοι περὶ τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος». Καὶ ὠμίλησεν ἡ ξενητευμένη Ἑλληνὶς μὲ μεγάλην πικρίαν περὶ τῶν ξένων τῶν ἀντιπαθούτων τὴν Νέαν Ἑλλάδα, διαιρέσασα αὐτοὺς εἰς δύο κατηγορίας: τοὺς **Κλασικιστὰς** καὶ τοὺς **Νεωτεριστὰς**. Οἱ πρῶτοι κατέρχονται εἰς τὴν χώραν μας μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ εὔρουν τοὺς Ἑλληνας ποὺ ἐγνώρισαν ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, οἱ δὲ δεῦτεροι μὲ τὴν ἀπαίτησιν νὰ εὔρουν Βερολίνα καὶ Παρισίους. Καὶ ἀπέρχονται ἀποκαλοῦντες ἡμᾶς βαρβάρους καὶ ἀπολιτίστους.

Ἡ κ. Λέν ἐκαυτηρίασεν ἀκολούθως δριμύτατα τὴν διαγωγὴν μερικῶν «ἐκφυλισμένων Ἑλλήνων», ποὺ ἔχουν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ ὁμιλοῦν περιφρονητικῶς περὶ τῆς πατρίδος των, καὶ προχωροῦσα ὑπεσχέθη ὅτι θὰ προσπαθήσῃ μὲ τακτικωτάτας διαλέξεις εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Εὐρώπης νὰ κάμῃ τοὺς ξένους νὰ βγάλουν τὴν κακὴν ἰδέαν ποὺ ἔχουν περὶ τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων.

Ἡ κ. Λέν ὠμίλησε γαλλιστί, πρὸς μεγάλην δὲ ἐκπληξιν τῶν ἀκροατῶν τῆς ἐτελείωσε τὴν ὁμιλίαν τῆς ἑλληνιστί μὲ τὸν ἐξῆς ὠραιότατον ἐπίλογον:

— Θὰ ἐπεθύμουν ὅλα αὐτὰ ποὺ σᾶς εἶπα, νὰ τὰ ἔλεγον ἑλληνιστί. Ἀλλὰ δυστυχῶς τὰ Ἑλληνικά μου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρουσιασθῶν. Μοῦ τὰ ἐλέρωσεν ἡ Δύσις. Ἀλλ' ἂν σᾶς παρουσιάσα Γαλλικὴν Γλῶσσαν, σᾶς παρουσιάσα Ἑλληνικὴν καρδίαν καὶ ἀλήθειαν.

Τὰ πατριωτικώτατα λόγια τῆς βουτίζου ἀκόμη μέσα εἰς τὴν ἀκοήν μου.

*
**

ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΡΟΕΣΠΕΡΙΣ μουσικὴ καὶ φιλολογικὴ ἐν τῇ «Ἐταιρείᾳ τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Τεχνῶν». Ἡ μεγάλη αἴθουσα τῶν διαλέξεων πλήρης μέχρις ἀσφυξίας μὲ κόσμον ἐκλεκτὸν καὶ μάλιστα γυναῖκας, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίνοντο ἡ σύζυγος τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, ἡ κ. Καλλιρρόη Παρρὲν πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων, ἡ κ. Ζλατάνου πρόεδρος τῆς Σηροτροφικῆς Ἐταιρείας καὶ αἱ Δες Ζωγράφου.

Πρῶτον ὠμίλησεν ὁ πολυμαθέστατος φιλόλογος κ. Ἰω. Χριστοφάκης «περὶ τῆς γυναικὸς ἐν τῇ Τέχνῃ μέχρι τοῦ συγχρόνου φεμινισμοῦ» πραγματευθεὶς τὸ ζήτημα ὡς ἀριστα καὶ ἐπιπρασάμενος τὰ θερμώτατα συγχαρητήρια τῶν παρισταμένων. Ἀκολούθως ἐτραγούδησεν ἐν ᾄσμα ἡ Δις Μελομένη Κολλυβά μὲ συνοδείαν κλειδοκυμβάλου, ἀπήγγειλεν ὠραιότατα ποιήματα ὁ κ. Ν. Λαπαθιώτης, εἶπε τὴν **Ἀνεκδοτικὴν ἱστορίαν τοῦ Πέτρου Ἐπνοῦ (Humour)** ὁ κ. Μ. Μαγενάκης καὶ ἐξετέλεσε μίαν μονοδίην διὰ πλαγιαύλου ὁ κ. Ἰω. Δαμηλάτης.

Ὑπὸ πᾶσαν ἔτιοψιν ἡ προεσπερὶς αὕτη ὑπῆρξεν ἔξοχος ἀφήσασα ἀρίστα ἐντυπώσεις.

*
**

ΚΑΤ' ΑΥΤΑΣ εἰς τὴν ἑφημερίδα «Ἀθηναί» δημοσιεύονται **«Συνομιλίας μετὰ τῶν λογίων μας»**, ὀφειλόμεναι εἰς τὴν ἔμπνευσιν τοῦ κ. Δημητρίου Χατζοπούλου (Μποῆμ) ἐνὸς ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ ἄλλοτε ἐκδιδομένου ἀρίστου περιοδικοῦ «ὁ Διόνυσος», τοῦ ποικιλωτάτου συγγραφέως, τοῦ γνωστοτάτου δημοσιογράφου καὶ φανατικοῦ σοσιαλιστοῦ.

Ὁ κ. Χατζοπούλος ἔλαβε συνεντεύξεις μὲ τοὺς κ. κ. Φιλύραν, Γρανίτσαν, Τσοκόπουλον, Χαιρόπουλον, Πολ. Δημητρακόπουλον, μὲ τὴν Καν Πολ. Δημητρακοπούλου καὶ μὲ τὴν καλλιτέχνηδα Μαρίκαν Κοτοπούλη. Ἔως τώρα δυστυχῶς δὲν ἐλέχθη ἀκόμη τίποτε σωστόν. Ὅλοι ἀνέφεραν καὶ ἐγκωμίασαν τοὺς φίλους των, χωρὶς νὰ κάμουν τὴν ἐλαχίστην μνεῖαν περὶ τῶν ἀληθινῶν πεζογράφων καὶ ποιητῶν μας. Σχετικῶς καλύτερον ὠμίλησεν ὁ κ. Φιλύρας, ἀποδείξας διὰ μίαν φορὰν ἀκόμη ὅτι **οἱ νέοι εἶνε βαθύτεροι**, ὅπως πολὺ σωστὰ εἶπεν ὁ κ. Μᾶρκος Αὐγέρης σὲ μιὰ κρισούλα του περὶ τοῦ «Ἀρρώστου» εἰς τὰ Παναθήναια.

Ὅμως ὁ κ. Χατζοπούλος δὲν ἐδαρύνθη ἀκόμη. Θὰ λάβῃ καὶ ἄλλας συνεντεύξεις. Καὶ δι' αὐτὸ ἄς ἐλπίζωμεν. Εἰς τὸ τέλος ἴσως ἀκούσωμεν καὶ τίποτε τῆς προκοπῆς.

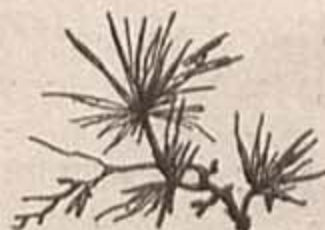
*
**

ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ ἐφέτος ἀξάνονται καὶ πληθύνονται. Ἐπὶ τοῦ παρόντος λειτουργοῦν τέσσαρα καὶ ὑπάρχει φόβος ν' ἀνοίξουν τὰς πύλας τῶν ἀκόμη δέκα τοῦλάχιστον.

Παρ' ὅλας δὲ τὰς ἐλπίδας μου, τὰς ὁποίας ἐξέφραξα εἰς τὴν προηγουμένην μου, περὶ συνεργασίας Κυβέλης Ἀδριανοῦ καὶ Μαρίκας Κοτοπούλη, ὅλαι αἱ καταβληθεῖσαι προσπάθειαι, ἀντὶ νὰ τὰς πλησιάσουν, ἀπεμάκρυναν περισσότερον τὰς δύο Καλλιτέχνιδας. Ἔως τώρα ἔχομεν τρία θεάτρα, ποῦ ἀλληλοτρῶγονται: τὸ **Varieté** μὲ τὴν Κυβέλην, τὸ Ἀττικόν μὲ τὴν Μιρίκαν καὶ τὴν Ν. Σκηνην μὲ τὴν Ροζαλίαν Νίκα. Εἰς τὸ ἀλληλοφάγωμα τοῦτο λίαν προσεχῶς προστίθεται καὶ τὸ Ἀθηναῖον μὲ τὸν Οἰκονόμου. Ἄν εἰποῦν δὲ νὰ προστεθοῦν καὶ τὰ ἄλλα δέκα, τότε τὸ δίχως ἄλλο θὰ ἔχομεν χρεωκοπίαν τῶν περισσοτέρων πρὸ τοῦ τέλους τῆς Θερινῆς Περιόδου. Καὶ ὅλ' αὐτὰ ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμόν, ποῦ ἔχουν ὅλοι σχεδὸν οἱ ἠθοποιοὶ ἀπὸ τὸν μεγαλύτερον ὡς τὸν μικρότερον, νὰ γίνουν διευθυνταὶ θεάτρων.

Ἀπόψε δίδει τὴν πρώτην του μὲ τὸν «Ριγολέττον» ὁ μελοδραματικὸς θίισος **«Chedivial»**. Θὰ δώσῃ ἐν ὄλῳ ἑπτὰ παραστάσεις καὶ εἰς τὸ τέλος θὰ παίξῃ τὴν «Ρεάν» τοῦ Σαμάρα, ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν αὐτοῦ τοῦ μεγάλου Ἑλληνοῦ μουσικοῦ.

Δ. Π.

ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὁ ἄξων τῆς γῆς.

Με αὐτὸν τὸν τίτλον ὁ Βασ. Μπριούσοβ ἐξέδωκε εἰς ῥιαιότερον τόμον ἕνδεκά του διηγήματα γραμμένα με καλλιτεχνικὸν γούστο καὶ με μεγάλην ἀπλότητα. Ὁ Μπριούσοβ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς καλοὺς σημερινούς ρώσσοις διηγηματογράφους καὶ εἰς πολλά του διηγήματα ἔχει βάλει ἰδικήν του σφραγίδα.

Εἰς τὰ τελευταῖα του διηγήματα θέλει νὰ μᾶς εἴπῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχουν ὠρισμένα σύνορα μεταξὺ τοῦ ρεαλιστικοῦ καὶ ἰδεαλιστικοῦ κόσμου, μεταξὺ ζωῆς καὶ φαντασίας.

«Οἱ πιστοὶ τοῦ Τσάρου».

Ὑπὸ Παύλου Σιλβάνσκι.

Πολὺ νέος καὶ χωρὶς νὰ προφθάσῃ νὰ τελειώσῃ τὸ μεγάλο ἔργον ποῦ ἤρχισε, ἀπέθανεν ὁ εἰλικρινῆς ἱστορικός καὶ βαθὺς μελετητῆς τῆς ἱστορίας Παύλοβ Σιλβάνσκι.

Ὁ ἄνω τίτλος εἶναι τοῦ Α'. μέρους τῆς Ρωσ. ἱστορίας ποῦ ἐπεχείρησε νὰ γράψῃ καὶ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ. Με τὸν θάνατόν του τὰ ρωσσικὰ γράμματα χάνουν ἕνα μεγάλο σκαπανέα των. Εἶναι ὁ θετικώτερος ἱστοριογράφος τῆς Ρωσσίας καὶ συγγραφεὺς με εὐρὴν τάλαντο. Με κάποιον νέον σύστημα ἤρχισε τὴν συγγραφὴν τοῦ ἀτελειώτου ἔργου του ποῦ θὰ τὸν ἀνεδείκνυε πολὺν μεγάλο. Εἰς τὴν μελέτην του "Ὁ Τσάρος καὶ τὸ ἔθνος εἰς τὴν τραγωδίαν τοῦ Πούσκιν", φαίνεται ὅλος ὁ Σιλβάνσκι με τὰς θετικὰς του γνώσεις περὶ τῶν διαφορῶν ἐποχῶν ποῦ ἐπέρασεν τὸ ἀχανὲς κράτος τοῦ Βορῶ καὶ περὶ τοῦ μεγάλου ποιητικοῦ ταλάντου τοῦ Αλ. Πούσκιν.

Κων)πολις.

Ν. Καστρινός.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Τὸ προπαρελθὸν Σάββατον ἐξέδραμον διὰ θαλάσσης εἰς Πλωμάριον οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου, μετὰ τοῦ Γυμνασιάρχου, τῶν καθηγητῶν καὶ τοῦ κ. Α. Λεοντή, ἐφόρου τῶν Σχολῶν. Οἱ Πλωμαρίται ὑπεδέχθησαν τοὺς ἐκδρομεῖς με πολὺν ἐνθουσιασμόν. Ἐν ἐπεισόδιον συνταγματικὸν ἐσημείωσεν ἐν Πλωμαρίῳ ὁ **trop de zèle** ἐνὸς ἀστυνομικοῦ καὶ τὸ σημειώνομεν καὶ ἡμεῖς χρονογραφικῶς. Ὁ ἐν λόγῳ συνταγματικὸς ὑπάλληλος διέκοψε τὸν Γυμνασιάρχον προσφωνοῦντα τοὺς Πλωμαρίτας διὰ νὰ τοῦ ζητήσῃ τὴν ἄδειαν τῆς ἀγορεύσεώς του!!!

Τὸ πρόγραμμα τῆς ἐκδρομῆς ἦτο ὁ περίπλους τῆς νήσου μας, ἡ κακοκαιρία ὅμως δὲν ἐπέτρεψε νὰ ἐκτελεσθῇ τοῦτο καὶ οἱ ἐκδρομεῖς ἦλθον εἰς τὸν κόλπον τῆς Γέρας, ἐπανελθόντες εἰς τὴν πόλιν μας περὶ τὴν 6 μ. μ.

Δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ συγχαρῶμεν τοὺς διοργα-

νώσαντας τὴν τόσῳ ψυχιαγωγικὴν ὄσῳ καὶ διδακτικὴν συνάμα ἐκδρομὴν αὐτὴν· θὰ εἶναι ὅμως περισσοτέρων συγχαρητηρίων ἄξιοι οἱ ἴδιοι, ἐὰν διοργανώσουν τὴν διδακτικώτεραν διὰ τοὺς μαθητὰς καὶ ὄχι ὀλιγώτερον ψυχιαγωγικὴν ἐκδρομὴν εἰς Πέργαμον. Ἀφ' οὗ δὲν εὐρίσκονται ἀρχαιοφίλοι νὰ διοργανώσουν τὴν τοιαύτην ἐκδρομὴν ὡς συνεστήσαμεν ἄλλοτε, εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν Σχολείων μας ἐπιβάλλεται νομίζομεν ἡ μελέτη ὅπως καὶ ἡ πραγματοποίησις αὐτῆς.

Οἱ μαθηταὶ ἔχουν νὰ ἴδουν καὶ νὰ διδαχθοῦν τόσα. Μετὰ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ρώμην ἔρχεται ἡ Πέργαμος λόγῳ ἀρχαιολογικοῦ πλούτου. Ἡ Ἀκρόπολις τῆς ἔχει τόσα ἀρχαῖα, μεγάλης ἱστορικῆς ἀξίας μνημεῖα.

Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου, τῆς ἀνωτάτης τοῦλάχιστον τάξεως, ὄχι μόνον ἐφέτος, ἀλλὰ κατ' ἔτος πρέπει νὰ ἐπισκέπτονται τὴν ἀρχαίαν αὐτὴν πόλιν ἀφοῦ κείται τόσῳ πλησίον μας, καὶ ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς τῆς τόσα ἔχουν νὰ διδαχθοῦν.

Ἡ ἐκδρομὴ δὲν εἶναι κοπιώδης, ὄσῳ τὴν φαντάζεται τις, οὔτε δαπανηρά. Αὐθημερὸν δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἐν ἀνέσει. Ὁ συνεργάτης τῆς «Χαραυγῆς» κ. Γ. Χονδρονίκης γνώστης βαθὺς τῆς ἱστορίας ὄλων τῶν μνημείων τῆς Περγάμου μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν θὰ παράσχη προθύμως τὴν πολυτιμὸν του ὑπηρεσίαν εἰς τοὺς ἐκδρομεῖς.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νομίζομεν νὰ προσθέσωμεν καὶ ἄλλα συνηγοροῦντα ὑπὲρ τῆς ἐκδρομῆς.

— Ἰδιαιτέρως συνηγοροῦμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας τὰ διηγήματα τοῦ συνεργάτου μας κ. Δ. Βουτυρᾶ. Καὶ δύναμις καὶ τέχνη καὶ ψυχολογία χαρακτηρίζει ὅλα τὰ διηγήματά του τὰ ὅποια τὸν ἀναδεικνύουν ἕνα ἐκ τῶν ἀρίστων διηγηματογράφων μας. Τὸ σημερινόν του, ὁ «Καταραμένος», ἀριστούργημα. Ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ τῶν προσώπων του κατοπτρίζεται πιστότατα καὶ θαυμασίως ἐν αὐτῷ δι' ὄλων τῶν στοιχείων τῆς διηγηματογραφικῆς τέχνης.

— Ἀφίκετο ἐκ Κων)λεως καὶ διέμεινεν ὀλίγας ἡμέρας ἐν τῇ πόλει μας ὁ γνωστὸς λόγιος καὶ μουσουργὸς κ. Κίμων Μπέλλας.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομηταὶ ἡμῶν οἱ ὀφείλοντες τὴν συνδρομὴν τῆς «Χαραυγῆς» ὅπως εὐκολύνοντες τὸ ἔργον μας εὐαρεστηθοῦν νὰ ἀποστείλουν αὐτὴν διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς ἢ οἰουδήποτε ἄλλου μέσου θέλουν.

— Περιοδεύων τῆς «Χαραυγῆς» προσελήφθη ὁ κ. Πραξιτέλης Τσαλίκης, μετὰ τοῦ ὁποίου πικραλοῦνται νὰ συνεννοοῦνται οἱ ἀπανταχοῦ συνδρομηταὶ μας.

Ἀγορὰ καὶ πώλησις γραμματοσήμων καὶ συλλογῶν οἰασδήποτε ἀξίας. **D. Demetriades**
12, Rue Façon Paris 13me

Ὑπεύθυνος: **Μ. Σ. Βάλλης.**